

PÄIVÄKOTI KasKas

Ympäristöanalyysi yksityisen päiväkodin perustamiseksi

Raita Koski

Opinnäytetyö, syksy 2012

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + Diakonian virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Koski, Raita. Päiväkoti Kaskas. Ympäristöanalyysi yksityisen päiväkodin perustamiseksi. Diak Etelä, Järvenpää, syksy 2012, 53 s.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (amk) + diakonin virkakelpoisuus ja lastentarhanopettajan pätevyys.

Tämä opinnäytetyö käsittelee yksityisen päiväkotiyrityksen ympäristöanalyysiä kahdesta näkökulmasta. Ympäristöanalyysi on osa suunnitelmassa olevan päiväkotiyrityksen liiketoimintasuunnitelmaa. Opinnäytetyön tavoitteena on hahmottaa kristillisiin arvoihin pohjautuvan päiväkodin toimintaedellytyksiä valitulla alueella sekä kannustaa yrittäjyyteen sosiaalialalla. Ensimmäinen näkökulma tarkastelee yrittäjyyttä ja yrityksen toimintamahdollisuuksia julkisten palvelujen täydentäjänä. Toinen näkökulma tarkastelee päiväkotiyrityksen arvoja sisällön tuottajana ja potentiaalisen asiakaskunnan mielipiteitä yksityistä päiväkotia kohtaan.

Opinnäytetyön tutkimusaineisto kerättiin kahdella kunnan virkamiehelle tehdyllä teemahaastattelulla ja pienten lasten vanhemmille tehdyllä ryhmähaastattelulla. Aineistoa täydennettiin tutustumalla Uudenmaan maakuntakatsauksiin ja suunnitelmiin sekä Tuusulan kunnan kaavoitushankkeisiin ja palveluverkkosuunnitelmaan. Tutkimus on kvalitatiivinen. Aineisto kerättiin keväällä 2012. Ryhmähaastatteluista saatu videomateriaali litteroitiin osittain. Aineisto analysoitiin käyttämällä sisällön analyysiä ja lajittelemalla se teemoittain.

Teemahaastatteluista selvisi, että Tuusulan kunta suhtautuu myönteisesti yksityisen päiväkotiyrityksen perustamiseen ja yksityinen päiväkotitäydentäisi päivähoitopaikkojen vajausta. Pienten lasten vanhemmille tehdystä ryhmähaastattelusta kävi ilmi, että vanhemmat odottavat yksityiseltä päivähoidolta laatua ja yksilöllisyyttä. Heillä on myös ristiriitaisia käsityksiä päivähoitomuotojen eroista ja paremmuudesta. Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että odotukset päivähoitoa kohtaan tukevat suunnitelmaa yksityisen päiväkodin perustamisesta.

Tutkimuksen johtopäätökset olivat, että yksityiselle päivähoitoyritykselle on kysyntää Tuusulan Jokelassa ja vanhempien odotukset ja ajatukset päivähoidon sisällöstä sopivat päiväkodin kristillisiin arvoihin.

Asiasanat: Päivähoito, yksityinen päiväkotihoido, yrittäjyys sosiaalialalla, ympäristöanalyysi, kristilliset arvot, uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio.

ABSTRACT

Koski, Raita.

Private day care centre with Christian values.

53 p. Language: Finnish. Järvenpää, Autumn 2012.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work, Social Services and Education. Degree: Bachelor of Social Services.

The objective of this study was an environmental analysis of a new private day care centre. The aim was to find out whether a private day care center with Christian values has possibilities to operate in Tuusula, Jokela. Another aim was find out how the parents of small children consider private day care and Christian values.

This research was qualitative. The data was collected by theme interviews and by group interview. The Regional development strategy of Uusimaa, the planning review and plan for service acquisition in Tuusula supplemented the data. The interviews were conducted in autumn 2012. The video material from group interview was transcribed partly. The results were analyzed by using content analysis and categorizing the results under the main topics.

The results showed that a private day care centre could be part of public structure. The results also showed that parents expect better quality and more individual care from private day care. Parents have ambivalent opinions on differences between public and private day care.

The conclusions of the study were that there is request for private day care centre in Jokela and it can be based on Christian values.

Key words: day care, private day care centre, entrepreneurship in social services, environmental analysis, Christian values, religion education orientation

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 YKSITYISEN PÄIVÄKODIN PERUSTAMINEN.....	9
3 YRITTÄJYYS SOSIAALIALALLA.....	12
3.1 Päivähoitoyrittäjyys.....	12
3.2 Päivähoitoa säätelevät lait ja asetukset.....	13
3.3 Arvot ovat yrityksen pohja	14
3.4 Päiväkotiyrityksen arvot.....	15
3.5 Yrityksen perustaminen	17
3.5.1 Yrittäjyyden erityispiirteet sosiaalialalla.....	17
3.5.2 Ympäristöanalyysi.....	19
3.5.3 Liiketoimintasuunnitelma.....	20
4 USKONTOKASVATUS PÄIVÄHOIDOSSA.....	22
4.1 Uskontokasvatuksen merkitys	23
4.1.1 Uskonto koetaan yksityiseksi	23
4.1.2 Yhteistyö seurakuntien kanssa	24
4.2 Lapsen tarve hengelliseen kasvuun	25
4.3 Kokonaisvaltainen ihmiskuva varhaiskasvatuksessa.....	26
5 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	28
5.1 Aineiston kerääminen ja metodin valinta	29
5.2 Tutkimuksen toteuttaminen	30
5.3 Aineiston analyysi.....	33
6 YRITYKSEN KOTIPAIKAN JA MARKKINOIDEN TARKASTELU	35
6.1 Kehitysnäkymät	35
6.2 Asiakkaat ja kilpailutilanne.....	36
6.3 Asiakkaat ja markkinat.....	38
7 YKSITYISELLE PÄIVÄKODILLE ON PERUSTEITA.....	41
7.1 Johtopäätökset ja pohdinta.....	41
7.2 Yksityisen yrityksen kilpailuvaltit.....	42
7.3 Päiväkotiyrityksen rahoitusmahdollisuudet ja kannattavuus	44
8 LUOTETTAVUUS JA AMMATILLISUUDEN KASVU	46
8.1 Luotettavuuden arviointi	46
8.2 Ammatillinen kasvu	47

1 JOHDANTO

Kunnallinen päiväkotitoimi on lähellä, siellä toteutetaan kasvatuskumppanuutta ja kunnalla on velvollisuus järjestää jokaiselle lapselle päivähoitopaikka – onhan jokaisella lapsella subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Mihin sitten tarvitaan yksityistä päivähoitoa? Tämä opinnäytetyö on yksityisen päiväkodin perustamissuunnitelma Tuusulan Jokelaan. Työssä tarkastellaan yksityisen päivähoitoyrityksen arvoja sisällön tuottajana sekä yrityksen toimintamahdollisuuksia julkisten palvelujen rinnalla.

Opinnäytetyön taustalla ovat oma kiinnostukseni varhaiskasvatukseen ja oma-kohtaiset kokemukset äitinä päivähoiton laadusta ja vanhemman odotuksista päivähoitoa kohtaan. Merkonomin koulutus sekä lähes kymmenen vuoden kokemus yrittäjyydestä antavat valmiuksia pohtia uuden yrityksen perustamista myös sosiaalialalle. Tuleva tutkintoni antaa pätevyyden toimia sekä diakonian virassa että varhaiskasvatuksessa lastentarhanopettajana. Jyrki Katainen totesi videoidussa valtiovoimien tervehdyksessään yrittäjän päivän pääjuhlassa 5.9.2012, että Suomeen tarvitaan lisää hyvinvointiyrittäjyyttä (Suomen Yrittäjät 2012). Haluan tulevaisuudessa työllistää itseni ja olla mahdollisesti työllistämässä myös muita.

Itselläni on visio siitä, millaista työtä haluaisin tehdä. Ei ole yhdentekevää millaisessa ympäristössä lapset kasvavat ja miten päivähoito on sisällöllisesti toteutettu. Laadukkaaseen varhaiskasvatukseen kuuluvat riittävä määrä ammattitaitoisia lastentarhanopettajia sekä lapsen aloitteellisuutta tukeva ja lasta kuunteleva ympäristö. (Sajaniemi 2012; Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 11.) Opinnäytetyön ohella kirjoitan tulevalle yritykselle liiketoimintasuunnitelmaa ja yritän saada suunnitelmani toteutumaan myös positiivisina kannattavuuslaskelmina. Liiketoimintasuunnitelmaa ei kuitenkaan julkisteta tämän opinnäytetyön yhteydessä, koska se sisältää tulevan yrityksen kannalta salaista tietoa.

Perinteinen suomalainen arvopohja noudattaa kristinuskon arvoja, joita haluan yrittäjänä varhaiskasvatuksessa toteuttaa. Pienessä yrityksessä yrittäjän arvot ovat myös yrityksen arvot. Yrityksessä ylimmän johdon on itse toimittava yritykselle määriteltyjen arvojen edellyttämällä tavalla, muuten arvot näy yrityksen toiminnassa. Tästä syystä pienen yrityksen arvojen on oltava sellaisia, joihin yrittäjä itse uskoo. (Hiltunen 2011, 28, 256–257.)

Tulevan yritykseni arvot rakentuvat kristilliselle arvopohjalle, joista tärkeimmät päiväkotiyritykselle ovat lähimmäisen rakkaus, oikeudenmukaisuus ja suvaitsevaisuus. Lasse Halmeen (2008, 24–25) mukaan suomalainen arvomaailma on ottanut vaikutteensa juutalais-kristillisen uskonnon, kreikkalaisen filosofian ja roomalaisen oikeuden pohjalta, mutta tärkeän leimansa suomalaisuuteen on antanut Suomen sijainti läntisen ja itäisen kulttuurin rajalla.

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma määrittelee päivähoidon sisällöksi kuusi orientaatiota, jotka muodostavat kokonaisuuden. Yksi näistä orientaatioista on uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio. (Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma 2005.) Ammatillisissa keskusteluissa puhutaan paljon, miten tämä orientaatio tulisi näkyä varhaiskasvatuksessa. Aihe koetaan yleisesti vaikeaksi, eikä oikein tiedetä kenellä ja missä tilanteissa on velvollisuus täyttää tämän orientaation sisällöt. Usein onkin helpompi sivuuttaa koko orientaatio tai puhua vain eettisestä kasvatuksesta. Tämä ei kuitenkaan täytä sitä tyhjiötä, joka meille jää, jos omasta kulttuurista, perinteistä ja perinnejuhlista ei voida puhua ja opettaa niiden oikeita sisältöjä.

Opinnäytetyötäni varten haastattelin Tuusulan kunnan kasvatus- ja sivistystoimen kehittämis- ja hallintopäällikköä Jari Wärettä sekä Tuusulan kaava-arkkitehtiä Asko Honkasta. Heiltä halusin erityisesti näkemystä kunnan päiväkotipaikkatarpeeseen, alueen kehitysnäkymiin sekä kunnan suhtautumiseen yksityiseen päiväkotiyritykseen.

Lisäksi tein ryhmähaastattelun pienten lasten vanhemmista koostuneelle ryhmälle. Ryhmähaastattelun tarkoitus oli tuottaa tietoa vanhempien odotuksista ja ajatuksista päivähoitoa kohtaan. Haastattelussa yritettiin myös selvittää, esiin-

tyykö vanhempien puheessa esimerkiksi päivähoidon opetussisältöön tai arvoihin liittyviä oletuksia.

2 YKSITYISEN PÄIVÄKODIN PERUSTAMINEN

Yksityinen päiväkotie ei ole uusi keksintö. Sinkkonen ja Kosola kertovat yksityisten päiväkotien juurten löytyvän historiasta. 1800-luvulla aloitettiin lastentarhat ja seimitoiminta. Näitä ylläpitivät pääasiassa yksityiset henkilöt ja järjestöt, ja usein niiden toiminnan tarkoituksena oli opettaa lapsille hyviä tapoja. Päivähoidon kunnallistuminen alkoi 1930-luvulla ja sitä seurasi lastensuojelulaki, jossa säädettiin, että kunnan on tarvittaessa perustettava, pidettävä yllä ja avustettava koti-kasvatusta tukevia laitoksia. (Sinkkonen & Kosola 2004, 26–27.)

Myöhemmin yksityiset päiväkodit jäivät vähemmistöksi, kun päivähoitolaki loi kunnallisten päiväkotien verkoston. Yksityiset päiväkodit ovat kokeneet uuden tulemisen 1990-luvun puolivälin jälkeen. (Sinkkonen & Kosola 2004, 27.) Sinkkonen ja Kosola toteavat, että 1990-luvulla ympäristö- ja tilannetekijät, kuten talouden muutokset, olivat suotuisat päiväkotiyrittäjyydelle. (Sinkkonen & Kosola 2004, 38).

Päivähoitoyritysten määrä on edelleen kasvanut. Ennen 1990-luvun puoliväliä päivähoitoyrityksiä oli vain muutamia kymmeniä. Vuonna 1996 yrityksiä oli perustettu jo yli sata. 2000-luvulla päivähoitoyritysten määrä on edelleen kasvanut. Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2000 yrityksiä oli 378 eli määrä oli kolminkertaistunut. Vuoden 2010 tilastojen mukaan päivähoitoyrityksiä on Suomessa hieman alle kuusisataa. (Tilastokeskus i.a.) Vuoteen 1993 asti kuntien palvelujärjestelmää rakennettiin valtion keskusohjauksessa. Kuntien oma päätösvalta palvelujen järjestämisestä kasvoi, kun siirryttiin uuteen laskennalliseen valtionosuusjärjestelmään. (Valtiovarainministeriö 2005.)

Tämän tutkimuksen keskeinen sisältö on yksityisen päivähoitoyrityksen ympäristöanalyysi kasvavassa kuntakeskuksessa. Tutkimus koostuu kahdesta eri näkökulmasta. Ensimmäinen näkökulma tarkastelee yrittäjyyttä ja yrityksen toimintamahdollisuuksia julkisten palvelujen täydentäjänä. Toinen näkökulma tarkastelee päiväkotiyrityksen arvoja sisällön tuottajana ja potentiaalisen asiakaskunnan odotuksia yksityistä päiväkotia kohtaan.

Tutkimus aloitettiin siitä, mikä on päivähoidon tilanne ja päivähoitopaikkojen tarve nyt ja jatkossa. Oletuksena oli, että muuttovoittoisessa kunnassa hoitopaikkojen tarve lähivuosina lisääntyy. Tätä oletusta tukevat myös Kataisen hallituksen kaavailemat muutokset pikkulapsiperheitä koskevaan kotihoidontukeen. Muutosten toteutuessa kotihoidontukea lyhennettäisiin nykyisestä kolmesta vuodesta kahteen vuoteen. Muutoksen seurauksena päivähoitopaikkojen tarve kasvaisi reilusti useimmissa kunnissa. (Helsingin Sanomat 2012.)

Laki lasten päivähoidosta (63/1973) takaa kaikille lapsille subjektiivisen oikeuden päivähoitopaikkaan. Kunta joutuu ratkaisemaan, miten päivähoitopalvelut kunnassa järjestetään. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta (733/1992) velvoittaa kuntia järjestämään tietyt palvelut asukkailleen. Esimerkiksi päivähoidon osalta kunta voi itsenäisesti päättää, tekeekö se ostopalvelusopimuksen yksityisen päivähoitoyrityksen kanssa vai yrittääkö kunta järjestää itse päivähoitopalvelut kattamaan kasvavan päivähoitotarpeen. Jos palvelu hankitaan yksityiseltä palveluntarjoajalta, kunnan on lain mukaan varmistuttava palvelun riittävästä tasosta. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta 1992/733.)

Tiukassa taloustilanteessa yksityinen päiväkotitoiminta voi menestyä ja olla erittäin tarpeellinen paikkaamassa kunnan päivähoitopaikkojen tarvetta, joten kunnan kehitysnäkymät alueelle ovat avainasemassa ympäristöanalyysiä tehtäessä. Julkisten palvelujen kilpailuttamisella ja ulkoistamisella pyritään säästämään kustannuksia ja tehostamaan palvelutuotantoa. Ulkoistaminen tuo yleensä palveluihin myös joustoa ja voi täydentää nopeasti palveluvalikoimaa silloin kun kunnan oman toiminnan muuttaminen nopeasti on vaikeaa. (Valtiovarainministeriö 2005.)

Toinen tutkimuksen näkökulma koskee yksityisen päivähoitoyrityksen arvoja ja sisältöä. Ympäristöanalyysiä varten on kartoitettava alueella asuva potentiaalinen asiakaskunta. Koska tulevan yrittäjän arvopohja on kristillinen ja hän toivoo arvojensa näkyvän kaikessa arjen toiminnassa niin asiakastyössä lasten ja perheiden kanssa kuin johtamisessa ja henkilökunnan työskentelyssä, on tärkeää selvittää, millaisia ajatuksia suunnitteilla oleva yksityinen päiväkotitoiminta herättää

kohdennetussa asiakaskunnassa. Yrittäjän oletus on, että kristilliset arvot voivat luoda ennakko-oletuksia, joten on tärkeää selvittää millaisia tuntemuksia suunnitelma herättää alueella asuvissa lapsiperheissä.

Tutkimuksen keskeisiä käsitteitä ovat päivähoitolaki, yrittäjyys sosiaaalialalla, valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma, uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio ja uskontokasvatus. Teoreettinen viitekehys kuvaa edellä mainittuja käsitteitä yksityisen päivähoitoyrityksen näkökulmasta. Tutkimuksella pyritään selvittämään, onko kristillisille arvoille perustuvalla yksityisellä päivähoitoyritykselle tarvetta Jokelan alueella.

3 YRITTÄJYYS SOSIAALIALALLA

3.1 Päivähoitoyrittäjyys

Yrittäjyyskäsite johdetaan verbistä yrittää, joka kuvaa ajattelu-, toiminta- ja suhtautumistapaa. Sari Rissanen ja Sirkka Sinkkonen (2004, 13–15) ovat määritelleet, että yrittäjyysajattelu on päämäärätietoista ja tahtovaa. Toimintana yrittäjyys on pyrkimistä, ahkerointia ja ponnistelua tiettyihin itse asetettuihin tavoitteisiin ja päämääriin. Toimintaan sisältyy usein tavoite luoda työpaikkoja myös muille. Päiväkotiyrittäjyyden voidaan katsoa olevan hoivayrittäjyyttä. Hoivalla tarkoitetaan sellaista palvelua, joka helpottaa yksilön selviytymistä arjessa. Tämän määritelmän mukaan nämä palvelut perustuvat vuorovaikutukseen ja niihin kuuluvat hyvinvointia parantavat palvelut ja hoito. Hoivapalvelut määritellään osaksi sosiaali- ja terveystalvveluja. (Rissanen & Sinkkonen 2004, 13–15.)

Tehy eli sosiaali- ja terveystalvvelalan ammattijärjestö totesi sosiaali- ja terveystalvvelministeriölle antamassaan iäkkään henkilön sosiaali- ja terveystalvvelunsaannin laki-luonnosta koskevassa lausunnossaan, että hoivakäsitteen käyttöä tulisi rajata tai jopa korvata kokonaan käsitteellä huolenpito. Lausunnossa todetaan käsitteiden hoiva, hoito ja huolenpito olevan riittämättömästi määriteltäjä, mikä johtaa helposti epäselvyyksiin. (Tehy 2011.)

Sosiaalialalla erityisen merkityksellistä ja leimaavaa yrityksille ovat vahvat si-dokset eettisyyden ja ammatillisuuden vaatimuksiin. Rissanen ja Sinkkonen ko-rostavat hoivapalveluyrittäjyyden liittyvän vahvasti sosiaali- ja terveystalvvelhuollon eettiseen arvopohjaan, johon sekä yrittäjät että työntekijät sosiaalistetaan jo koulutusvaiheessa. Sosiaalialalla täytyy ottaa huomioon muun muassa asiak-kaiden mahdollinen riippuvaiseksi tuleminen yrittäjästä tai yrityksen työntekijäs-tä, mikä voi kuormittaa yrittäjää tavallisten yritysriskien lisäksi. (Rissanen & Sinkkonen 2004, 22.)

3.2 Päivähoitoa säätelevät lait ja asetukset

Päivähoitoyrittäjyys on vahvasti lakien ja asetusten säätelemää toimintaa. Yksityisen päiväkotiyrityksen toiminnasta määrätään päivähoitolaissa (36/1973), sosiaalihuoltolaissa (804/1992) sekä lastensuojelulaissa (683/1983). Myös asetukset lasten päivähoidosta (239/1973) sekä laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996) määrittelevät päivähoitoa.

Päivähoitolaissa (36/1973) lapsen päivähoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. Päiväkotihoido on lasten päivähoitotarkoitukseen varatussa tilassa järjestettyä päivähoitoa. Laissa sanotaan, että päivähoitoa voivat saada lapset, jotka eivät ole vielä oppivelvollisuusikäisiä. Päivähoidon tarkoitus on tukea koteja kasvatustehtävässään ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallista kasvua. (Laki lasten päivähoidosta 1973.)

Päivähoitolaki (36/1973) edellyttää, että päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa, kun tilanne kunnassa edellyttää. Yrityksen on huolehdittava ammattitaitoisen kasvatushenkilökunnan riittävästä määrästä, josta on säädetty tarkemmin lasten päivähoitoa koskevassa asetuksessa (239/1973).

Laissa lasten päivähoidosta sanotaan, että kulttuuriperinne huomioon ottaen päivähoidon tulee tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta kuitenkin vanhempien tai holhoojan vakaumusta kunnioittaen. (Laki lasten päivähoidosta 1973.)

Nämä lait koskevat nimenomaan päivähoitoa, mutta eivät vielä yrityksen perustamista, työturvallisuutta tai esimerkiksi verotusta, joissa on omat erityispiirteensä eri aloilla. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtiosuutta koskevan lain (733/1992) mukaan kunnat on velvoitettu järjestämään sosiaali- ja terveyspalvelut asukkailleen. Tämä laki ei kuitenkaan määrittele järjestämistapaa, sisältöä tai laajuutta, jolloin kunta voi tuottaa palvelut itse tai hankkia palvelut ostopalveluina yksityiseltä tai kolmannelta sektorilta. (Kaarainen 2004, 52.)

Päiväkotiyrittäjän on huolehdittava päivähoidon sisältöä säätelevien lakien lisäksi siitä, että toimintaedellytykset, palvelujen laatu sekä omavalvontasuunnitelma vastaavat yksityisiä sosiaalipalveluja koskevaa lakia (922/2011) sekä hallintolaissa (434/2003) säädettyä hyvää hallintotapaa. Varsinaista yritystoimintaa ja yrityksen perustamista säätelevät monet eri lait.

Kyseessä oleva päiväkotiyritys tulee olemaan osakeyhtiö, joten sitä koskee osakeyhtiölaki (624/2006). Osakeyhtiölaki määrää muun muassa osakeyhtiön toiminnan yleisistä periaatteista, yrityksen perustamisesta ja osakkeista. Yhtiön toiminta alkaa perustamissopimuksen allekirjoittamisella. Tämä varmistaa jokaisen osakkeenomistajan osakemäärän ja osakkeiden merkintähinnan. (Laki osakeyhtiöstä 624/2006.) Muita yrittäjää koskevia lakeja ovat esimerkiksi tapaturvavakuutuslaki (608/1948) sekä eläkelainsäädäntö, verolainsäädäntö ja työttömyysvakuutuslainsäädäntö.

3.3 Arvot ovat yrityksen pohja

Arvot voidaan määritellä elämää ohjaaviksi päämääriksi, joihin ihminen turvautuu vaikeissa valintatilanteissa (Puohiniemi 2010). Yrityksessä arvot voivat olla yksi johtamisen väline. Arvojen avulla johtaminen tuli Suomessa tunnetuksi 1990-luvulla, jonka jälkeen lähes jokaisessa yrityksessä on käyty arvokeskustelu. Arvokeskustelun tavoitteena on ollut kuvata yrityksen arvoja ja saada ne ohjaamaan koko henkilöstön toimintaa. (Hiltunen 2011, 254–256.)

Arvoteoria on filosofian etiikan haara, jossa arvot määritellään tavoiteltavaksi tai haluttavaksi fyysiseksi tai abstraktiksi asiaintilaksi. Arto Hiltunen kuitenkin toteaa, että yrityksissä arvoille luotu sisältö on yksinkertaisempi. Arvojen tulisi olla yhdessä tärkeiksi koettuja asioita, joita yrityksessä arvostetaan. Kaiken toiminnan tulisi pohjautua yrityksen arvoille, ohjata toimintaa oikeaan suuntaan ja arvoista tulisi voida hakea ohjeita silloin, kun niitä muuten ei ole saatavissa. (Hiltunen 2011, 255–256.)

Tero J. Kauppinen toteaa, että arvojen määrittäminen yksiselitteisesti on hankalaa ja vaikeasti konkretisoitavaa. Yrityksissä arvojen tulisi kertoa siitä, mihin yrityksessä uskotaan, joka taas luo asiakkaalle tietyn odotuksen yritystä kohtaan. (Kauppinen 2002, 19–21.) Arvojen tulisi olla kuin kiveen hakattu laatta, joka ohjaa kaikkea yrityksen toimintaa. Kauppinen sanookin (2002, 85), että arvojen tulee näkyä kaikessa toiminnassa johtamisesta tavoitteiden asettamiseen ja tuloksien mittaamisesta työvälinevalintoihin. Kun yritys valitsee arvojaan, on erityisen tärkeää ottaa huomioon, että ihmiset kokevat valitut arvot tärkeiksi. Arvojen tulee olla kuitenkin aitoja, jotta kaikki yrityksen sisällä voivat hyväksyä ne. Tämä tarkoittaa, että arvoilla käsitetään sellaisia yrityksessä tärkeiksi koettuja asioita, jotka ohjaavat henkilöstön toimintaa yrityksen kannalta oikeaan suuntaan ja joita kaikki yrityksessä arvostavat (Hiltunen 2011, 267).

Kun yritys pohjaa toimintansa kristillisille arvoille, tuo se lisää haastetta johtajuudelle. Huonoissa tapauksissa yrityksen arvot kirjataan pelkäsi sanaluetteloksi yrityksen mission ja vision rinnalle. Todellinen arvojohtaminen on sidoksissa etiikkaan ja vastuullisuuteen. Se on johdon tapa ajatella ja tehdä vastuullisia päätöksiä. (Hiltunen 2011, 261–264, 267.) Päiväkotiyrityksessä työyhteisön yhteiset arvot saavat alkunsa johtajan ajattelutavasta. Arvot tulisi elää todeksi niin, että asiakkaat eli lapset ja perheet hyötyvät niistä. Hyvä arvojohtaja tekee yritykselle voittoa yksilöä ja yhteisöä tukien, ei niiden kustannuksella (Hiltunen 2011, 261–264, 267).

Pienessä yrityksessä yrittäjällä on visio siitä, millaiseksi yrityksensä haluaa luoda. Yrittäjän omat arvot ohjaavat tätä näkemystä. Koska omat arvoni luokittelen kristillisiksi, on mielestäni perusteltua väittää myös tulevan yrityksen arvoja kristillisiksi arvoiksi.

3.4 Päiväkotiyrityksen arvot

Kristilliset arvot perustuvat Raamatulliseen Jumala- ja ihmiskäsitykseen. Suomen evankelis-luterilainen kirkko määrittelee arvojensa perustuvan kymmeneen käskyyn ja niiden tulkintaan. Näitä arvoja ovat esimerkiksi Pyhän kunnioitus,

lähimmäisen rakkaus, oikeudenmukaisuus ja vastuullisuus. Samalla kirkko myöntää näiden arvojen olevan myös yleisinhimillisiä arvoja. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Suomessa varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu kansainvälisiin lapsen oikeutta määritteleviin sopimuksiin ja kansallisiin säädöksiin. Yleissopimus lapsen oikeuksista (60/1991) tuli voimaan laintasoisena säädöksenä vuonna 1991. Yleissopimuksen keskeisin arvo on lapsen ihmisarvo, josta nousevat neljä yleisperiaatetta: syrjäntäkielto ja lapsen tasa-arvoisen kohtelun vaatimus, lapsen etu, lapsen oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen sekä lapsen mielipiteen huomioon ottaminen. (Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

Suunnitteilla olevan päiväkodin arvoja ovat muun muassa oikeudenmukaisuus, lähimmäisen rakkaus ja suvaitsevaisuus. Oikeudenmukaisuus pitää sisällään paitsi toisten ihmisten oikeudenmukaisen kohtelun, myös oikeudenmukaisuuden luontoa ja ympäristöä kohtaan. Nämä arvot ovat yleismaailmallisia arvoja ja löytyvät useimmista maista ja uskonnoista ympäri maailman. Meillä Suomessa arvot ovat ottaneet leimansa kristillisestä kulttuuriperinteestä.

Kirsti Ijäs (2009, 9-12) pohtii miten sana arvo, käytetään nykypuheessa monin eri tavoin ja sana saattaa saada sisältönsä aina sen mukaan missä yhteydessä sitä käytetään. Ijäksen mukaan pohjimmiltaan arvoissa on kyse asioista, joiden varaan elämä rakennetaan. Ijäs esittää ajatuksensa perhetyön ammattilaisena ja kirkon edustajana.

Kati-Pupita Mattila sanoo arvojen olevan ne suuntaviivat ihmiselle, joista voi kokea muodostuvan hyvän elämän. Arvot kuvaavat niitä asioita, joista ei voi luopua ja jotka ohjaavat päätöksiä. Hänen mukaansa arvot muistuttavat meitä elämän tärkeistä ja kiinnipidettävistä asioista. (Mattila 2011, 118.)

Lasse Halme toteaa, että eräät uskonpuhdistuksen perusratkaisut ovat tehneet mahdolliseksi yhteiskuntamme kehittymisen nykyiseksi. Kansakoululaitos alkoi kehittyä rippikoulujen ja kiertokoulujen myötä, kun korostettiin sitä, että jokaisen

tulisi pystyä lukemaan Raamattua omalla kielellään. Protestanttinen kristillisuus on mahdollistanut naisten aseman ja tasa-arvon kehittymisen. Yksi isoista muutoksista ja moninaisuuden alkutekijöistä on ollut päätös erottaa kirkko ja maallinen valta. Mahdollisuus maallisen yhteiskunnan kehittymiseen alkoi ja kirkko ei enää voinut vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ihmisen elämään. Halme vertaakin tilannetta muslimimaihin, joissa uskonnollinen ja maallinen valta usein edelleen yhdistyvät. (Halme 2008, 24–28.)

Yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa lähdetään siitä, että arvot kehittyvät ja muuttuvat hitaasti. Vaikka mielipiteet voivat vaihdella, perusarvojen muuttuminen kestää kauemmin. (Puohiniemi 2010; Levomäki 1998.) Arto Hiltunen sanookin, että menneet vuosisadat ohjaavat ajatteluamme edelleen. Eivät sellaiset arvot, joita on ylläpidetty satoja tai tuhansia vuosia, katoa kymmenissä tai sadassa vuodessa vaan ohjaavat ihmisten ajattelua pitkään. (Hiltunen 2011, 25.)

3.5 Yrityksen perustaminen

Yrittäjäksi voidaan ryhtyä sosiaalialalla monista eri syistä. Sinkkonen ja Kosola puhuvat yrittäjyyteen työntävistä ja vetävistä voimista. Tätä oli tutkittu empiirisillä tutkimuksilla päivähoitoyrittäjien keskuudessa. Työntäviä voimia olivat muun muassa yrittäjän aikaisempaan työhön liittyviä työttömyyden pelkoja sekä palkkatyön säännöt ja byrokraattisuus. Työntäviä voimia kokeneet lähtivät yrittäjiksi myös siitä syystä, että he olisivat halunneet kehittää työtään. Vetäviä voimia olivat mahdollisuudet itsenäiseen työhön ja halun kokeilla jotain uutta. On kuitenkin huomattava, että yrittäjät eivät olleet ryhtyneet yrittäjiksi pakon edessä eivätkä taloudellisista syistä vaan esimerkiksi halusta lisätä päivähoidon monipuolisuutta, tarjontaa ja palveluja. (Sinkkonen & Kosola 2004, 29, 43–44.)

3.5.1 Yrittäjyyden erityispiirteet sosiaalialalla

Erytispiirteenä sosiaali- ja terveysalalla on toistaiseksi suhteellisen pieni tuottavien yritysten määrä vaikkakin määrä on kasvanut valtavasti. Perinteisiä yrittäjiä

ovat olleet lääkärit, hammaslääkärit ja fysioterapeutit. Suomessa järjestöt ovat olleet vahvasti julkisen sektorin rinnalla tuottamassa palveluita sekä tukemassa erityisryhmien aseman parantamista. (Karvonen-Kälkjä, Soback & Uusitalo 2009.)

Kunnalla on velvollisuus järjestää asukkailleen tietyt palvelut ja sillä on myös velvollisuus ohjata näiden palvelujen käytössä. Tämä tarkoittaa yksityisen hoivayrityksen kannalta sitä, että yksityisten hoivapalvelujen tarvepohja on olemassa. Tarvepohjan luomisella tarkoitetaan tilannetta, jossa olisi keksitty kokonaan uusi tuote, jolle pitäisi löytää asiakkaita eikä tiedettäisi keitä nämä mahdolliset asiakkaat olisivat. (Karvonen-Kälkjä, Soback & Uusitalo 2009.) Päiväkotiyrityksen ollessa kyseessä, tiedämme, että palvelua tarvitsevat lähes kaikki alueella asuvat pikkulapsiperheet. Eli käytännössä on olemassa joukko ihmisiä, jotka tarvitsevat ja ovat lain mukaan oikeutettuja saamaan tätä palvelua ja laki velvoittaa kuntaa tarjoamaan päivähoitopalvelua. Lasten vanhemmat voivat usein itse vaikuttaa siihen, haluavatko he palvelun yksityiseltä vai kunnalliselta palveluntuottajalta.

Koska tarvepohjaa ei tarvitse varsinaisesti luoda markkinoinnin avulla, on yrityksen kannalta merkityksellistä se millaiset suhteet yrityksellä on sijaintikuntaan ja mahdollisesti alueen muihin kuntiin. Päätöksentekojärjestelmän ja lain-säädännön tunteminen sekä ammattitaito ja liiketoiminnallinen osaaminen ovat menestyksen avaimia. (Karvonen-Kälkjä, Soback & Uusitalo 2009.) Hoivayritykset koetaan julkisia palveluja täydentäviksi ja myös vaihtoehtoja antaviksi palveluntuottajiksi. Kunnat ovatkin yksiä tärkeimpiä asiakkaita hoivayrityksille. (Tenhunen 2006, 95.)

Sosiaalialan yrittäjällä on etunaan julkinen järjestelmä, joka tuottaa tietoa sekä omista palveluistaan että alueella tuotetuista yksityisistä palveluista. Yritystoiminnan tarvekartoitus on erityisen tärkeää yrityksen menestymisen kannalta. Tarvetta palvelulle voidaan kartoittaa esimerkiksi erilaisilla kyselyillä ja haastatteluilla. (Karvonen-Kälkjä, Soback & Uusitalo 2009.)

Sosiaali- ja terveysalalla yrityksillä on paljon kannattavuusongelmia, jotka usein johtuvat palvelun hinnoittelun vaikeudesta. Karvonen-Kälkäjä ym. toteavat, että alaa leimaa usein työn aliarvostaminen ja monet myytävät palvelut ovat luonteeltaan sosiaalisia ja henkisiä, joten toiminnan arvottaminen ei ole helppoa. Yrityksen hintatasoa ei voida suoraan määritellä samaan kunnallisen tason kanssa, jos ei ensin varmistuta mitä palvelun tuottaminen oikeasti maksaa. Yksityisillä päiväkodeilla on kuitenkin ollut menestystä, koska yleensä kunnat ovat tukeneet sekä henkisesti että taloudellisesti. Myös vanhemmat ovat olleet valmiita maksamaan hoidosta, jos se koetaan laadukkaaksi tai muuten mielekkääksi juuri omalle lapselle. (Karvonen-Kälkäjä, Soback & Uusitalo 2009.) Yrittäjällä on periaatteessa mahdollisuus hinnoitella myymänsä palvelu vapaasti mutta julkisen sektorin järjestämiin palveluihin nähden yksityinen palveluntuottaja on epäedullisessa kilpailutilanteessa. Lisäksi laki sosiaali- ja terveystuollon asiakasmaksuista määrittelee palveluille hintakaton. (Tenhunen 2006.)

3.5.2 Ympäristöanalyysi

Ympäristöanalyysin, jota voidaan kutsua myös ympäristökartoitukseksi, tekeminen on tärkeä osa yrityksen perustamistoimia. Ympäristöanalyysiä tehtäessä tarkastellaan uuden yrityksen mahdollisuuksia toimia markkinoilla. Riitta Välke (2007, 14–15) on jakanut ympäristöanalyysin kolmeen osaan, jotka ovat toimialakartoitus, markkinakartoitus ja kilpailijakartoitus. Ympäristöanalyysi on tarkoitettu yrittäjän jatkuvaan käyttöön ja sitä on tarkoitus päivittää säännöllisesti.

Toimialakartoituksen tehtävänä on havainnollistaa yrittäjälle valitsemansa toimialan tulevaisuuden näkymiä ja erilaisia muutospaineita, joita voivat aiheuttaa muun muassa työllisyystilanne, uusi lainsäädäntö, EU:n muuttuvat olosuhteet tai sosiaalialalla esimerkiksi hyvinvointijärjestelmän asteittainen purkaminen. Sosiaalialalla toimivalle yrittäjälle tärkeitä tietolähteitä ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön tietokannat, Stakesin tutkimusosasto, erilaiset tutkimusraportit ja alan ammattijärjestöt. (Välke 2007, 15–16.)

Markkinakartoitus pyrkii rajaamaan yrityksen asiakaskohderyhmää ja löytämään heistä yrityksen kannalta oleellimmat. Välke toteaa, että vaikka ajan suunta

pyrkii kokonaisvaltaisuuteen myös palvelualalla, ei yrityksen resurssit riitä hoitamaan ihan kaikkea. Tällaiseen kokonaispalveluun tarvitaan usein yhteistyökumppaneita. (Välke 2007, 17.) Myös päiväkotiyrityksen tulee segmentoida eli löytää potentiaaliset asiakkaat yritykselle.

Kilpailijoiden kartoittaminen keskittyy yrityksen vahvuuksiin suhteessa kilpailijoihin. Yrittäjän tulee löytää ne tekijät, joilla yritys erottuu edukseen kilpailijoihinsa nähden. Kilpailijoitaan yrittäjä ei voi valita, mutta hän voi vaikuttaa niihin tekijöihin joilla kilpaillaan. Jotta yrittäjä löytää parhaat kilpailuetunsa, täytyy oma toimiala tuntea mahdollisimman hyvin. On tärkeää tuntea kilpailijansa ja heidän tavoitteensa, strategiansa sekä toimintatapansa. (Välke 2007, 19.)

3.5.3 Liiketoimintasuunnitelma

Yrittäjänä toimiminen ei ole vain liikeidean toteuttamista tai uusien yritysten perustamista. Raatikainen kuvaa sen olevan myös ajattelu- ja toimintatapa. Toiminnan pohjalla on aina idea josta myöhemmin voi kehittyä varsinainen liikeidea. Liikeidean toimivuutta käytännössä arvioidaan laatimalla liiketoimintasuunnitelma, joka on jokaisen yrittäjän tärkeä työkalu. (Raatikainen 2011, 16, 42.) Usein idean takana on näkemys, ettei palvelutarvetta ole vielä tyydytetty tai keksitään jokin elämää helpottava tuote. Karvonen-Kälkäjä, Soback ja Uusitalo sanovat suunnitteluprosessin valmistavan idean liikeideaksi, josta käy ilmi tulevan yrityksen toiminta-ajatus. Toiminta-ajatus konkretisoi tuotteen asiakkaille, liikekumppaneille sekä yhteistyötahoille. Yrittäjän tulee tehdä juuri sitä mitä parhaiten osaa ja liikeidea pitää muokata sellaiseksi kuin itse kokee sen olevan oikein. Walt Disney on sanonut: minkä pystyt unelmoimaan, sen voit myös toteuttaa. (Karvonen-Kälkäjä, Soback & Uusitalo 2009.)

Liiketoimintasuunnitelma tehdään yritykselle kirjalliseksi dokumentiksi siitä, mitä yritys tekee ja miksi. Liiketoimintasuunnitelma paitsi selventää yrittäjän käsitystä yrityksestään sitä tarvitaan myös esimerkiksi haettaessa starttirahaa tai muuta rahoitusta. Liiketoimintasuunnitelman olennainen osa onkin rahoitussuunnitelma sekä tuloslaskelma. (Kainlauri 2007, 123.) Lauri Tenhunen toteaa, että liiketoimintasuunnitelman laadinta aloitetaan yleensä määrittelemällä yrityksen lii-

keidea, joka on liiketoimintasuunnitelmassa sen keskeinen sisältö. Liikeideassa määritellään se mitä yritys tuottaa, kenelle ja miten eli ajatus siitä miten asiat voidaan toteuttaa yritykselle kannattavalla tavalla. Myös Tenhunen korostaa liiketoimintasuunnitelman tärkeyttä, koska monien järjestelmien ylläpitäjät tekevät usein tukipäätöksen liiketoimintasuunnitelman perusteella. (Tenhunen 2006, 107–109.)

Yritystä perustettaessa ei riitä, että yrittäjä miettii vain kenelle ja miten sekä rahoituksen toteuttamista. Liiketoimintasuunnitelmassa pohditaan myös sitä, millaiset toimintamahdollisuudet uudella yrityksellä on nyt ja millaiset ne ovat mahdollisesti myöhemmin. Suunnitelmaan liitetään usein niin sanottu SWOT-analyysi. Analyysissä pohditaan yrityksen ja yrittäjän vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkatekijöitä. Lauri Tenhunen sanookin, että parhaimmillaan liiketoimintasuunnitelma voi toimia aloittavan yrittäjän opaskirjana, jossa analysoidaan perusteellisesti omaa toimialaa, markkinoita, kilpailutilannetta sekä mahdollisia ongelmia ja niiden ratkaisuja. (Tenhunen 2006, 110–111.)

Uutta yritystä perustettaessa yrittäjän on paneuduttava huolellisesti liiketoimintasuunnitelman laadintaan. Liiketoimintasuunnitelmaa ei kuitenkaan kannata unohtaa yrityksen ollessa toiminnassa vaan sitä tulisi käyttää jatkuvasti ja täydentää. Silloin yrittäjä voi käyttää liiketoimintasuunnitelmaa myös toiminnan jäsentämiseen sekä uusia suuntaviivoja haettaessa.

4 USKONTOKASVATUS PÄIVÄHOIDOSSA

Tässä luvussa perehdytään tarkemmin siihen, miksi uskontokasvatus on tärkeää varhaiskasvatuksessa, vaikka se koetaan vaikeaksi toteuttaa. Perusteita väittämälle haetaan muun muassa lapsen hengellisyydestä ja kokonaisvaltaisesta ihmiskuvasta, jota erityisesti Lasse Halme tarkastelee varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Päivähoitolaissa sekä valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa on määritelty lapsen oikeus omasta kulttuurista nousevaan uskontokasvatukseen ja uskonnolliseen pohdintaan, joten on tärkeää pohtia uskontokasvatuksen merkitystä.

Varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellään varhaiskasvatuksen orientaatiot, joilla taataan lapselle monipuolinen kasvu. Orientaatiomäärittelyssä todetaan, että aiheet, ilmiöt ja sisällöt liitetään lasten ympäristöön ja arkeen niin, että lapset voivat muodostaa omia käsityksiään. Uskonnollis-katsomuksellisessa orientaatioissa lasta lähellä olevan uskonnon tai katsomuksen perinteeseen perehdytään ja annetaan lapselle mahdollisuus hiljentymiseen, ihmettelyyn, kyselyyn ja pohdintaan. (Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma 2005.) Arto Kallioniemi määrittelee orientaation sellaisten välineiden hankinnaksi, joiden avulla lapsi voi rakentaa omaksumiensa tietojen ja taitojen avulla omaa kuvaansa maailmasta. (Kallioniemi 2008, 15 – 16.)

Sana uskontokasvatus sekoitetaan usein käsitteeseen uskonnollinen kasvatus. Näitä käsitteitä ei kuitenkaan pidä samaistaa toisiinsa. Mervi Muhonen ja Kirsi Tirri ovat vertailleet käsitteitä toisiinsa ja toteavat, että käsitteet voidaan ymmärtää eri tavoin. Uskontokasvatus voidaan asettaa yläkäsitteeksi, jolloin sen alle voidaan sijoittaa tunnustuksellinen ja tunnukseton uskontokasvatus. Tästä näkökulmasta katsottuna tunnustuksellinen uskontokasvatus on yhtä kuin uskonnollinen kasvatus. (Muhonen & Tirri 2008, 66–67.)

4.1 Uskontokasvatuksen merkitys

Seija Saarinen (2002, 9) toteaa uskontokasvatuksen merkityksen korostuvan kulttuuri-identiteetin rakentajana etenkin monikulttuurisessa maailmassa. Uskonto on kulttuurin osatekijä, joten uskontokasvatuksella voidaan lapselle avata maamme kulttuurisia juuria. Lisäksi uskontokasvatus tukee lapsen kasvua kohdata erilaisia katsomustapoja. Tästä näkökulmasta on myös Kirsti Ijäksen (2009, 11) mukaan vaikea kasvaa ja kasvattaa suvaitseväiseksi ja ymmärtää muita, jos ei tunne omaa kulttuuri- ja uskontotaustaansa. Maahanmuuttajien myötä meitä haastetaan tutkimaan omia hengellisiä juuriamme, jotka ovat vuosisatoja perustuneet kristillisten kirkkojen opetukseen.

Kirkkovuoden juhlista ja kirkollisista toimituksista lapset saavat kokemuksia uskontoon liittyvistä traditioista, jotka haastavat lasta pohtimaan myös syvempiä kysymyksiä kuten kysymykset elämän tarkoituksesta, kuolemasta ja rakkaudesta (Saarinen 2002, 12–16).

Sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa päivähoiton neuvottelukunnassa mukana ollut Veikko Pöyhönen korostaa päivähoiton uskontokasvatuksen elämyksellistä merkitystä. Hänen mukaansa ilman kokemuksellista ulottuvuutta uskonnosta ei saa oikeaa kuvaa. Veikko Pöyhösen kanta onkin, ettei esimerkiksi ruokarukous ennen ruokailua pitäisi olla ongelma päivähoitossa niillekään lapsille, jotka eivät kuulu kirkkoon. Suvaitsevaisuuden puutteessa hän kuitenkin pelkää tilannetta, jossa kaikki päivähoito eriytyy ja päiväkodit jakautuvat vanhempien ja työntekijöiden uskonnollisen katsomuksen mukaisesti. (Pöyhönen 2011.)

4.1.1 Uskonto koetaan yksityiseksi

Suomessa hengellinen perintö on perustunut kristillisten kirkkojen opetukseen. Nykyään kuitenkin uskonasioita pidetään kaikkein yksityisimpinä asioina, vaikka ne ovat merkittävä osa yhteiskunnallista arvopohjaamme. Uskoon on turvauduttu ja turvaudutaan edelleen kriisien keskellä. (Ijäs 2009, 11; Saarinen 2002, 12–16.) Päivähoitossa uskontokasvatus on usein koettu haasteelliseksi ja siinä

saatetaan tuntea riittämättömyyttä. Varhaiskasvatuksessa käy usein niin, että uskontokasvatus eriytyy muusta kasvatuksesta, jolloin se ei liity luonnolliseksi osaksi päivähoiton arkea. (Saarinen 2002, 12–16.)

Vanhemmilla on oikeus määritellä minkä hengellisen perinteen mukaan lasta kasvatetaan ja osa vanhemmista ajattelee, että lapsi saa itse aikanaan valita uskontonsa. Kirsti Ijäksen mukaan maailmassa uskonnollista tyhjiötä ei ole olemassakaan. Arvovalintojamme ohjaa aina jokin elämänkatsomus tai ideologia. Etenkin monikulttuurisissa perheissä lapsen on hankala tehdä valintaansa myöhemmin, jos häntä ei tutustuteta vanhempiensa uskontoon ja kulttuuriin. (Ijäs 2009, 76.)

Jyri Komulainen toteaa vanhempien siirtävän omat käytänteensä lapsille muisakin kuin maailmankatsomuksellisissa asioissa. Uskontotieteilijät ovat sitä mieltä, että uskontoa ja kulttuurisia rakenteita ei voida eristää. Lapsi voidaan kasvattaa ateistisesti mutta joka tapauksessa kasvattajan on päätettävä millainen kanta hänellä on uskontoon. Kun pohditaan uskontokasvatuksen merkitystä, kannattaa ottaa huomioon, että jos kasvatuksen tarkoitus on avata lapselle maailmaa laajasti, eivätkö silloin uskonnotkin saa olla esillä. (Komulainen 2008, 29.)

4.1.2 Yhteistyö seurakuntien kanssa

Seurakunnat ja kunnat tekevät yhteistyötä varhaiskasvatuksessa. Kirkon nelivuotiskertomuksessa vuodelta 2004–2007 todettiin, että uuden haasteen päivähoiton ja kirkon yhteistyöhön tuo uusiutunut varhaiskasvatussuunnitelma. Uudet muodot yhteistyöhön päivähoiton ja seurakunnan välillä ovat yhteistyö toteutuksessa, yhteistyö hallinnossa ja mentorointi. Seurakunnille tehdyn kyselyn mukaan suurin osa seurakunnista järjesti päiväkodeille 1-2 kertaa vuodessa jumalanpalveluksia tai kirkkoretkiä. (Kirkon tutkimuskeskus 2008, 128–129) Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa todetaan lapsen oikeus omaan kulttuuriin, äidinkieleen ja uskontoon tai katsomukseen (Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma 2005). Kuitenkaan tämä lapsen oikeus ei toteudu, jos uskonnollinen kasvatus on täysin eriytynyttä tai riittämätöntä.

Sirkka Mattila on huolissaan siitä miten päivähoitossa uskontokasvatus koetaan vaikeana alueena ja halutaan usein siirtää seurakunnalle. Hän sanoo, ettei järjestely tue varhaiskasvatussuunnitelmaa ja päävastuu kuuluu päivähoidolle. Syiksi uskontokasvatuksen vähyydelle on usein esitetty ryhmän moniuskoista taustaa ja ratkaisuna on ollut olla antamatta uskontokasvatusta. Uskontokasvatuksesta puhuminen kuuluu normaalina osana varhaiskasvatuskeskusteluun vanhempien kanssa. Keskustelussa ei ole kyse työntekijän henkilökohtaisesta vakaumuksesta vaan varhaiskasvatuksen yhdestä orientaatiosta ja päivähoidon arjesta. (Mattila 2008, 62–64.)

4.2 Lapsen tarve hengelliseen kasvuun

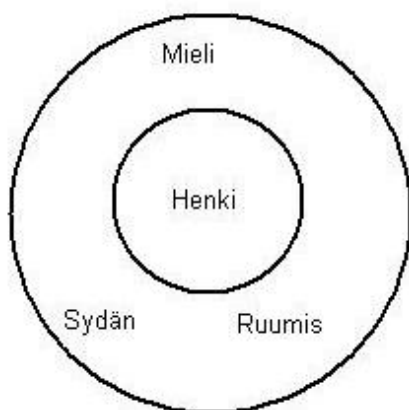
Kirsi Tirri (2002, 22–26) kuvaa tuloksia, joita Robert Coles oli saanut tutkiesaan lasten poliittisia ja moraalisia käsityksiä tutkimuksessaan *The spiritual life of children*. Tutkimuksessaan Coles oli huomannut, että lapset viittaavat puhuessaan jatkuvasti myös uskontoon liittyviin asioihin. Tutkimuksessa oli haastateltu yli viittäsataa lasta erilaisista kulttuurisista ja uskonnollisista viitekehyksistä. Yhteistä lapsille oli, että henkilökohtaisissa haastatteluissa ja piirustuksissa tuli esille heidän henkilökohtainen hengellinen elämänsä. Tirri sanookin, että sekä kirkkovuosi että suomalainen kalenterivuosi tarjoavat kehyksen opettaa kansallisia ja uskonnollisia perinteitä. Kirkollista symboliikkaa ja perinteitä voidaan käyttää viitekehyksenä kehittämään lasten hengellistä herkkyyttä, joka myöhemmin aukeaa uskonnon maailmalle. (Tirri 2002, 22–26.)

Leena Heinonen toteaa, että elämäntahdin kiihtymisen vastapainoksi kaivataan hiljentymistä. Pakkotahtinen tekeminen tekee levottomaksi ja kasvatusalan työntekijät ovat olleet huolissaan sen lisääntymisestä lasten ja nuorten kohdalla. Vaikka ulkoisesti olisi hyvinvointia, monet kokevat tyhjyyttä ja masennus on lisääntynyt kaikissa ikäluokissa. Hiljentymiseen liittyy käsite pyhä, jonka useimmat liittävät uskontoon ja Jumalaan. Myös esimerkiksi kauneuteen ja luontoon voidaan liittää pyhyiden kokemuksia ilman että ne olisivat tietoisesti uskonnollisia elämyksiä. Heinonen sanoo, että hiljaisuudessa ihminen joutuu kokemaan ahdistusta, joka nousee lapsuuden varhaisista kokemuksista, jolloin ihminen

usein välttelee hiljaisuuden kokemuksia. Hän sanookin, että myös lapsi kantaa sisällään tällaista ahdistusta, mutta hänen kykynsä käsitellä sitä on rajallinen. Päivähoidon aikuisten tehtävä on luoda lapselle perusturvallisuus ja emotionaalinen tila, jossa lapset voivat purkaa kokemuksiaan ja tunteitaan. Fröbeliläisen kasvatuserinteen mukaan lastentarhassa ovat eläneet säännölliset hiljentymis- ja hartaushetket ja niitä on pidetty kasvatuksen luonnollisena osana. (Heinonen 2002, 28–35.)

4.3 Kokonaisvaltainen ihmiskuva varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen uskonnollis-katsomuksellista orientaatiota Lasse Halme tarkastelee kokonaisvaltaisen ihmiskuvan näkökulmasta. Hän on jakanut ihmisyyden osiin, joista muodostuu kokonaisuus. Hän liittää tähän muodostuneeseen kuvaan elämän eri ulottuvuudet. Kun samoin muodostettu ihmiskäsitys muutetaan varhaiskasvatuksen kontekstiin ja liitetään siihen varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellyt orientaatiot, voidaan orientaatioita tarkastella ihmisen kokonaisvaltaisuus-ajattelun näkökulmasta.

KUVIO 1. Lasse Halmeen kuvio ihmisyyden ulottuvuuksista (Halme 2010)

Lasse Halme hahmottaa ihmisyyden ulottuvuuksia ympyrän avulla. Ympyrän ulkokehä on ihmisyyden ruumis eli ihmisen fyysinen puoli (liikunta, ympäristö, luonnontiede), sydän eli sosiaalis-emotionaalinen puoli (kauneus, taiteen maailma, vuorovaikutus) ja mieli eli filosofiset kysymykset (filosofia, maailmankat-

somus, tieto). Ympyrän eli kaiken keskellä on henki. Sen hän määrittelee ihmisenä olemisen peruskysymyksiksi kuten omatunto ja eettisyys, identiteetti, arvot sekä pyhyyden ja äärettömyyden kysymykset.

Ympyrälle voidaan sijoittaa myös varhaiskasvatuksen orientaatiot, jolloin keskele tulee uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio. Uskontokasvatus on keskeisessä osassa omantunnon ja identiteetin kehittymistä. Hengen merkitys ihmis-kuvassa myös yhdistää uskontoja ja sen avulla voimme ymmärtää eri tavalla uskovia. (Halme 2010, 26–38.) Lasse Halme toteaa uskontokasvatuksen antavan mahdollisuuden nähdä itsensä ainutlaatuisena ja arvokkaana juuri sellaisena kuin on (Halme 2010).

5 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tämä tutkimus on luonteeltaan laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksesta tekee se, ettei tutkimuksessa haluta tietää esimerkiksi määrällisesti, kuinka moni on tutkittavasta asiasta jotain mieltä, vaan halutaan tietää laajemmin, millaisia ajatuksia tutkittava asia herättää. John W. Creswell toteaa, että laadulliseen tutkimukseen päädytään, kun asia on monimutkainen ja halutaan ymmärtää asiasta yksityiskohtia, joita voidaan saada vain keskustelemalla ihmisten kanssa. Hänen mukaansa määrällisellä eli kvantitatiivisella tutkimuksella voidaan saada kuva laajemmista trendeistä eli niin sanotuista muotivirtauksista, mielle yhtymistä tai suhteista, mutta ne eivät vielä kerro meille sitä, miksi ihminen reagoi jollain tietyllä tavalla. Laadullisessa tutkimuksessa otetaan huomioon konteksti, jossa tutkittava asia on. (Creswell 2007, 39–40.)

Koska tutkimuksen aiheena on ympäristöanalyysi, tutkimus voitaisiin toteuttaa myös määrällisenä tutkimuksena. Ympäristöanalyysissä tutkitaan usein esimerkiksi sitä, kuinka paljon potentiaalisia asiakkaita on markkina-alueella tai kuinka paljon segmentoitu asiakaskunta yleensä investoi tarjottuun tuotteeseen. Tässä tutkimuksessa tutkitaan kuitenkin asiakaskunnan syvempiä tuntemuksia ja ajatuksia, arvoja.

Tutkimuksessa pyritään selvittämään kunnan edustajien mielipidettä yksityisestä päiväkodista. Toisaalta pyritään selvittämään millaisia ajatuksia tai odotuksia kristillisellä arvopohjalla toimiva päiväkoti herättää potentiaalisessa asiakaskunnassa eli alueen pikkulapsiperheissä.

Kun tutkimuksessa puhutaan asiakaskunnasta sillä tarkoitetaan koko perhettä. Päivähoidon sisältö tuotetaan lapselle, mutta asiakkaana on koko perhe. On otettava huomioon, että pienet lapset eivät ole perheessä päättävässä asemassa, joten oletetaan että päätöksen asiakkuudesta tekee perheessä aikuinen. Asiakkaana voidaan pitää myös kuntaa, koska palveluja ostaessaan se on asiakkaan asemassa, vaikka ei ole palvelun käyttäjä.

Kun tehdään laadullista tutkimusta, on tärkeää määritellä, mitä on tekemässä, miten tutkimus toteutetaan sekä kiinnitetään huomiota myös tutkijan haluun toimia eettisesti oikein. Jouni Tuomen ja Anneli Sarajärven (2002, 69) mukaan jokainen tutkimus sisältää eettisen ongelman kaikista yleisistä ohjeista huolimatta. Ennen ryhmähaastattelun tekemistä jouduin pohtimaan muun muassa sitä, millaisia vaikutuksia läsnäolollani on ryhmähaastattelun keskusteluun, koska olen itse sekä tutkija että yrityksen perustaja.

Jotta tutkimus toteutuu eettisesti oikein, pyysin kaikilta haastatteluun tulleilta kirjallisen luvan kuvata haastattelu ja käyttää haastattelusta saatua materiaalia tutkimuksessa. Tämän lisäksi kaikille ryhmähaastatteluun osallistuneille kerrottiin, että heitä ei voida tunnistaa haastattelusta ja kerätty materiaali tuhoetaan asianmukaisesti tutkimuksen jälkeen.

5.1 Aineiston kerääminen ja metodin valinta

Yleisimpiä aineistonkeruumenetelmiä laadullisessa tutkimuksessa ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja dokumentteihin perustuva tieto. Näitä aineistonkeruumenetelmiä voidaan yhdistellä tai käyttää erillisinä metodeina riippuen tutkitavasta ongelmasta sekä tutkimuksen resursseista. Tuomen ja Sarajärven (2002, 73) mukaan myös tutkimusasetelma määrittelee valintaa aineistonhankinnan menetelmästä. Havainnointi, keskustelu ja omaelämäkerrat sopivat paremmin silloin kun tutkimusasetelma on suhteellisen vapaa.

Aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui sekä yksilö- että ryhmähaastattelu. Tuomen ja Sarajärven mukaan yksi haastattelun eduista on se, että haastatteluun voidaan valita henkilöt, joilla on kokemusta tai tietoa tutkittavasta aiheesta. Etu on myös se, että haastatteluun lupautunut harvoin kieltää haastattelunsa käytön tutkimusaineistona. (Tuomi ja Sarajärvi 2002, 76.)

Yksilöhaastattelu oli luonteeltaan teemahaastattelu, koska tutkija oli valinnut etukäteen muutamia teemoja, joista halusi haastateltavan kertovan enemmän. Ryhmähaastattelukin voidaan luokitella teemahaastatteluksi, koska haastatte-

luun oli valittu etukäteen muutama teema, joista keskusteltiin. Kuitenkin haastattelutilanne oli enemmän keskustelunomainen, jossa jokainen haastateltava johdatti keskustelua omien mielipiteidensä mukaisesti kuten avoimessa haastattelussa. Avoimelle haastattelulle on tyypillistä, että haastateltavien annetaan kertoa aiheesta vapaasti. (Tuomi ja Sarajärvi 2002, 76–79.)

Kuntanäkökulman selvittämiseksi haastateltiin virkamiehiä yksittäin kunnassa. Heiltä haluttiin saada yksityiskohtaisia tietoja päiväkodin perustamiseen liittyvistä tekijöistä. Asiakas näkökulman selvittämiseen valittiin ryhmähaastattelu. Menetelmä mahdollistaa sen, että keskustelijoiden puheesta voitiin nostaa esiin se, miten ihmiset puhuvat päivähoidosta. Ryhmähaastattelun anti tälle tutkimukselle on tarkastella vanhempien luomia odotuksia päivähoidolle ja heidän yleistasoisista puhettaan päivähoitojen eroista heidän kokemanaan. Haastattelussa haluttiin selvittää heidän arvojaan, joiden oletettiin tulevan esille heidän tavassaan puhua asiasta. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2009, 210–211; Tuomi ja Sarajärvi 2002, 74–77.)

Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2009, 204–205) sekä Tuomi ja Sarajärvi (2002, 75) puhuvat joustavuudesta haastattelututkimuksen etuna, mikä etenkin ryhmähaastattelussa tuli esille. Tutkimuksessa haluttiin kuulla, millaisia asioita ihmiset pitivät tärkeinä ja mitkä asiat nousivat keskustelussa esille. Haastattelu yleensä valitaan, jos tutkijan on vaikea ennustaa vastausten suuntia tai tulokset halutaan sijoittaa laajempaan kontekstiin (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2009, 205).

5.2 Tutkimuksen toteuttaminen

Ennen haastatteluiden tekemistä tutkimusaineiston kerääminen alkoi tutustumalla Uudenmaan maakuntasuunnitelmaan. Suunnitelmaan tutustumisen tarkoituksena oli saada tietoa alueen kehityksestä, väestön kasvun painopisteistä sekä strategisista tavoitteista. Nämä tiedot auttavat hahmottamaan Uudenmaan alueen kokonaiskuvaa.

Tutkimusta varten tutustuttiin myös Tuusulan ja siihen kuuluvan Jokelan kylän kaavoitushankkeisiin sekä kunnan varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelmaan vuosille 2011 - 2021. Kaavoitushankkeista saatiin tietoa Jokelan kylän kehitysnäkymistä. Palveluverkkosuunnitelma antaa laskennallista tietoa siitä, kuinka paljon palveluita tullaan tarvitsemaan seuraavina vuosina. Aineistoa Tuusulan kehitysnäkymistä ja tulevaisuuden arvioista on kerätty haastattelemalla Tuusulan kasvatus- ja sivistystoimen kehittämis- ja hallintopäällikköä Jari Wärrettä sekä Tuusulan kaavoituspäällikköä Asko Honkasta.

Uutta yritystä perustettaessa on tärkeää tietää, kuinka monta lasta tarvitsee päivähoitopaikan seuraavina vuosina ja missä olisivat sopivat liiketilat toiminnalle. Näiden lisäksi on tutkittava myös yrityksen potentiaalista asiakaskuntaa ja markkinoita. Asiakkuutta ja markkinoita tarkasteltiin ryhmähaastattelussa tulleiden seikkojen kautta. Jokelan alueella asuville pienten lasten vanhemmille tarjottiin mahdollisuus osallistua ryhmähaastatteluun, jossa vanhemmat keskustelivat teemaan liittyvistä asioista. Haastattelija johti keskustelua muutamilla kysymyksillä, kuten onko teidän perheellä jo kokemuksia päivähoidosta, millaisia? Millaisia tunteita päivähoiton aloitus teissä herättää? Millaisia asioita pohditte lapsen päivähoitopaikkaa valitessa? Mitä odotatte päivähoidolta? Haastateltavat saivat keskustella aiheesta vapaasti.

Haastattelua pohjustettiin jakamalla esitteitä seurakunnan perhekerhossa ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton paikallisyhdistyksen perhekahvilassa Jokelassa. Esitteessä kerrottiin, minkälaisesta tutkimuksesta on kyse, mihin tarkoitukseen haastattelu tehdään ja kuka haastattelua tekee. Tämän jälkeen kävin esittäytymässä henkilökohtaisesti.

Aluksi oli vaikea saada ihmisiä mukaan haastattelutilanteeseen. Syitä olivat muun muassa ajan puute, harrastusten osuminen samalle illalle sekä pelko, ettei ole mitään sanottavaa. Useat kuitenkin vakuutuivat siitä, että kaikkien osallistuminen on yhtä arvokasta eikä haastattelussa tarvitse osata sanoa mitään erityistä tai tietää mistään päivähoitoon liittyvistä asioista.

Haastatteluun ilmoittautui yhteensä kahdeksan henkilöä ja yksi henkilö otti myöhemmin yhteyttä puhelimitse ja ilmaisi kiinnostuksensa tulla haastatteluun. Hän jäi varalle, jos joku peruisi osallistumisensa. Tavoitteena oli saada haastatteluun viidestä seitsemään henkilöä.

Tavoitteeseen haastateltavien määrästä päädyttiin käytännöllisistä syistä. Todettiin, että yli seitsemän henkilöä olisi liian suuri ryhmä, koska silloin kaikki haastateltavat eivät ehkä ehtisi ilmaista omaa mielipidettään ja suurta ryhmää olisi vaikeampi hallita. Myös analysoitavaa aineistoa kertyisi liikaa verrattuna tutkimuksen laajuuteen. Haastateltavien määrässä otettiin huomioon myös mahdolliset äkilliset haastatteluun saapumisen esteet. Jos haastatteluun lupautuu viisi henkilöä ja heistä kaksi jäisi äkillisesti pois, voitaisiin kolmea henkilöä vielä pitää ryhmänä. Tuomi ja Sarajärvi sanovat, että aineiston keräämisessä tulee ottaa huomioon myös raha- ja aikaresurssit. Suurenkin aineiston kerääminen voi vielä onnistua, mutta aineiston analysointi vie tutkimuksen kokoon nähdessä liian paljon aikaa. (Tuomi ja Sarajärvi 2002, 87–88.)

Ryhmähaastattelutilanteessa yksi henkilö joutui perumaan tulemisensa edellisenä iltana, jolloin haastateltavia olisi ollut seitsemän. Yksi henkilö perui tulonsa vain hetken ennen haastattelua, jolloin oli enää myöhäistä pyytää varahenkilöä, joten haastateltavia olisi pitänyt olla kuusi. Yksi henkilö ei koskaan ilmestynyt paikalle eikä ilmoittanut esteestä. Yksi henkilö saapui haastatteluun noin puoli tuntia haastattelun alkamisen jälkeen, mutta hänellä oli lapset mukanaan. Koska lastenhoitoa ei ollut enää mahdollista järjestää, hän ei voinut osallistua haastatteluun. Lopullinen haastateltavien määrä oli neljä henkilöä. Mukana oli sekä miehiä että naisia.

Haastatteluun valikoitui vanhempia, joilla oli alle kolmevuotiaita lapsia. Kaikissa perheissä toinen vanhemmista hoiti lasta/lapsiaan vielä kotona ja päivähoitopaikan valinta oli edessä. Osa vanhemmista oli sellaisia, joilla oli jo kokemusta päivähoitosta ja osalla oli vasta ensimmäinen lapsi aloittamassa päivähoiton.

Haastattelu suoritettiin Jokelan seurakuntatalon tiloissa. Paikka valittiin sen keskeisen sijainnin sekä rauhallisuuden vuoksi. Aineisto kerättiin videoimalla

haastattelutilanne sekä tekemällä muistiinpanoja. Videointi helpottaa aineiston analysointia, koska siitä voi päätellä, kuka puhuu, ja videoituun keskusteluun on helppo palata yhä uudelleen (Sutinen 2012).

5.3 Aineiston analyysi

Aineiston analysointi aloitettiin kuuntelemalla ja katselemalla nauhoitetta useita kertoja sekä tekemällä videokeskustelusta muistiinpanoja. Osa videomateriaalista litteroitiin. Ruusuvuori, Nikander ja Hyvärinen sanovat, että kerätyn aineiston kanssa on tutkijan aloitettava vuoropuhelu. Heidän mukaansa aineistosta harvoin saa suoria vastauksia tutkimusongelmaan, vaan tarvitaan analyttisiä kysymyksiä, joilla lähestyä aineistoa. He korostavat, että aineisto on ensin opittava tuntemaan, ennen kuin päästään tällaiseen dialogiin. (Ruusuvuori, Nikander ja Hyvärinen 2010, 13.)

Kun aineisto on tallennettu ääni- tai videonauhoituksin voi tutkija lähteä tutustumaan aineistoonsa litteroimalla eli kirjoittamalla tekstiksi kaikki, mitä haastattelussa on puhuttu. Litterointi usein helpottaa aineiston käsittelyä, mutta on erittäin aikaa vievää. Ruusuvuori ym. (2010, 13–14) toteavatkin, että aineistosta voidaan purkaa tekstiksi myös vain joitakin osia.

Analyysin alkuvaiheessa keskustelusta poimittiin niitä asioita, jotka tutkijan mielestä ilmaisivat keskustelijoiden arvoja päivähoitoa kohtaan. Tällaisia asioita olivat muun muassa puhe luottamuksesta, avoimuudesta, kumppanuudesta, ammattitaidosta, oikeudenmukaisuudesta, tasa-arvosta, välittämisestä, ekologisuudesta, turvallisuudesta tai ympäristöstä. Arvoteoriassa arvot voidaan luokitella seuraavalla tavalla: Arvokkaaksi koettavat arvot, esimerkiksi luottamus, ystävyys, rakkaus ja kunnioitus; Arvostettavat asiat, kuten tavaroiden, taitojen, oppineisuuden ja tieteiden arvostus; Ihanteena pidettävät, kuten rehellisyyden, nöyryyden, ahkeruuden ja tasa-arvoisuuden ihanteet. Näiden pääluokkien avulla päästään lopullisiin arvoihin, joita ovat esimerkiksi totuus, oikeudenmukaisuus, tasapuolisuus ja moraalinen hyvä. (Hiltunen 2011, 255.)

Laadullisen tutkimuksen aineiston analysoinnissa tulee kiinnittää huomiota aiheen rajaamiseen, koska kaikkea ei voi analysoida, mikä on kiinnostavaa. (Tuomi ja Sarajärvi 2009, 92.) Myös Ruusuvuori ym. (2010, 14) sanovat, että aineistoon tutustuessaan on hyvä miettiä, millaiset asiat auttavat vastaamaan tutkimuskysymyksiin.

Videomateriaalia ei litteroitu kokonaan, koska aineistossa oli paljon sellaista, millä ei varsinaisesti ollut tekemistä tutkimuskysymysten kanssa. Ryhmähaastattelusta saatu aineisto teemoiteltiin kolmeen kokonaisuuteen, jotka nousivat materiaalista esiin. Yksi teema oli kaikki vanhempien aikaisempia päivähoitokemuksia koskeva puhe. Toinen teema oli päivähoidon sisältöä ja lasten kasvatusta koskeva puhe. Kolmas teema oli puhe, jossa oli vastakkainasetteluita eri päivähoitomuotojen kanssa. Tutkimusmateriaalina käytiin läpi myös haastatteluhetkellä tehtyjä muistiinpanoja, jotka tukivat nauhoitteita tutkimuksen luotettavuuden lisäämiseksi.

6 YRITYKSEN KOTIPAIKAN JA MARKKINOIDEN TARKASTELO

Analyysivaiheen jälkeen voidaan selkeänä tutkimustuloksena todeta, että tarvetta uudelle päiväkodille on olemassa. Koska työssä tutkitaan yksityistä päivähoitovaihtoehtoa, voidaan nähdä että tarvetta on myös sille. Paikkakunta, jonne päiväkotia suunnitellaan, on vauhdilla kasvava kuntakeskus Uudellamaalla. Tuusulan kunnassa sijaitseva Jokelan kylä on junaradan varressa sijaitseva 6100 (Tuusula-tietoutta 2011) asukkaan taajama, jonne ollaan kaavoittamassa koko ajan uusia asuinalueita. Käynnissä on useita kaavoitushankkeita ympäri kylää. Asuinalueet koostuvat pääasiassa pientaloasutuksesta ja taajaman rakenne on kylämäinen. Jokelaa kehitetään puutarhakaupunki-idean nimellä.

Uudenmaan maakuntakaavan uudistamistyössä pääpaino on aluerakenteellisissa kysymyksissä ja silloin väestönkasvu ohjataan ensisijaisesti hyvien liikenneyhteyksien varteen (Tuusulan kunta 2011). Jokela voidaan jakaa pienempiin nimettyihin kokonaisuuksiin, joilla on omat päiväkodit asuinalueiden keskellä. Koska valtakunnallisestikin kuntarakenne on murroksessa ja palveluiden jakamisesta julkisen ja yksityisen sektorin välille käydään keskustelua, on ajankohta uudelle yritykselle oikea.

Valtionvarainministeriön nimittämä työryhmä jätti selvityksensä kunta- ja palvelurakenteesta hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkuselle 8.2.2012 (Suomen kuntaliitto 2012). Jos kuntauudistus tapahtuu, tulee pienten kuntakeskusten ja niiden yritysten merkitys korostumaan muun muassa yhteisöllisyyden luoja.

6.1 Kehitysnäkymät

Tuusulan kunnan kaavoituskatsaus 2011 havainnointikuvineen antaa hyvän käsityksen siitä, kuinka nopeasti kasvava kuntakeskus Jokela on. Jokelassa on käynnissä useita asuntoaluekaavoitushankkeita, joista osa on saavuttanut jo lainvoimaisuuden. (Tuusulan kunta 2011.) Peltokaareksi nimetyn asuntoalueen tonttien myynti aloitetaan syksyllä 2012, joten rakentaminenkin alkaa mahdoli-

sesti jo tänä vuonna. Rakentamisen oletetaan olevan hyvässä käynnissä keväällä 2013. (Honkanen 2012.)

Sinkkonen & Kosola (2004, 38) totesivat 1990-luvulla ympäristön ja tilanteiden olleen suotuisa päivähoitoyrittäjyydelle. Tilanne tällä vuosikymmenellä näyttää olevan samankaltainen. Kunnilla on tiukka taloustilanne ja kaikista palveluista joudutaan säästämään. Sinkkosen ja Kosolan tekstistä nousee esille, miten heikossa taloustilanteessa päiväkoteja jouduttiin sulkemaan, uusia virkoja ei perustettu, ei palkattu sijaisia, eikä virkoja vakinaistettu. Muuttovoittokunnissa kasvoi kuitenkin päivähoitopaikkojen tarve, koska työn perässä muutti paljon nuoria perheitä. (Sinkkonen & Kosola 2004, 38.) Kun vertaa tätä Tuusulan Jokelan tilanteeseen vuonna 2012, on siinä paljon samankaltaisuuksia.

Nykyään ihmiset ovat enemmän kiinnostuneita vertailemaan palvelujen tarjontaa ja huomiota kiinnitetään palvelun laatuun. Osa vanhemmista on myös valmis maksamaan enemmän, jos kokee palvelun olevan parempaa kuin kunnallisen tarjoama vastaava palvelu. En kuitenkaan haluaisi kasvattaa palvelujen sosiaalista eriarvoisuutta, joten päiväkodin asiakasmaksujen tulisi olla samalla tasolla kunnallisen päivähoiton maksujen kanssa, jotta kaikilla vanhemmilla olisi mahdollisuus valita joko yksityinen tai kunnallinen hoito. Sinkkonen ja Kosola peilaavat päiväkotiyrittäjyyden tulevaisuutta lähivuosien pienenevään lapsimäärään. He ovat sitä mieltä, että vanhempien odotusten ja lisääntyvien toiveiden myötä yksityiselle päivähoidolle on lisääntyvä kysyntä ja tarve. (Sinkkonen & Kosola 2004, 50.)

6.2 Asiakkaat ja kilpailutilanne

Potentiaalinen asiakaskenttä muodostuu paitsi uudelle Peltokaaren asuntoalueelle rakentavista ja muuttavista perheistä, myös muualla Jokelassa asuvista perheistä. Tuusulan kunnan kasvatus- ja sivistystoimen kehittämis- ja hallintopäällikön Jari Wäreén mukaan Etelä-Tuusulassa ovat parhaiten pärjänneet ne yksityiset päiväkodit, jotka ovat pystyneet vakiinnuttamaan toimintansa ja luomaan maineen laadukkaana päivähoitopaikkana. Vanhemmat kuljettavat lapsi-

aan näihin päiväkoteihin myös kauempaa eteläisen Tuusulan alueelta. (Wäre 2012.)

Jokela sijaitsee aivan Hyvinkään kaupungin rajan tuntumassa niin, että osa Jokelassa asuvista on kirjoilla Hyvinkäällä. Tällöin heidän lastensa päivähoitopaikat määräytyvät kuntarajojen mukaan, vaikka lähellä olisi päiväkotia. Nämä perheet ovat potentiaalista asiakaskuntaa yksityiselle päiväkodille.

Hyvät markkinaedellytykset yksityiselle päiväkodille luo myös se, ettei alueella ole vielä toistaiseksi yhtään yksityistä päiväkotia. Tuusulan kunnan tekemän selvityksen mukaan, vuoteen 2020 odotetaan Jokelaan yli 200 päiväkotipaikan lisätarvetta. Yksi Jokelan keskustassa sijaitsevista päiväkodeista on remontoitavassa kunnossa ja myös sen kokonaan purkaminen on ollut keskustelussa, jolloin päivähoitopaikkoja tarvitaan enemmän kuin nyt on laskettu. Kunta on varannut y-tontit eli yleisen rakentamisen tontit, muutamille uusille kaavoitetuille asuntoalueille. Jos yksityinen päiväkotia päätetään rakentaa jollekin näistä, ei kunta rakenna itse uutta. Oletusarvona on, että yksityisellä päiväkotiyrityksellä palveluntarve saadaan tyydytettyä. (Wäre 2012.)

Yksityisen päiväkodin kilpailutilanteeseen vaikuttaa kuitenkin erittäin ratkaisevasti toimitilojen hankkiminen. Jos kunta lähtisi rahoittamaan edes osittain päivähoitotilojen rakentamista, pitäisi niihin tuleva yrittäjä kilpailuttaa. Toisaalta, jos yritys joutuu rakentamaan tilat itse, ottaa se suuremman riskin toiminnan kannattavuuden kannalta eikä pysty kilpailemaan hintamarkkinoilla. Myös rahoitukseen tarvittavien vakuuksien kanssa voi tulla ongelmia tai yrittäjän on otettava erittäin suuri henkilökohtainen riski. Yrityksen tulisi vähintäänkin saada rahoitusta esimerkiksi Finnveralta. Finnvera Oyj on Suomen valtion omistama vientitaukulaitos, jonka tarkoituksena on täydentää rahoitusmarkkinoita ja korjata markkinapuutteita (Holopainen 2012, 169; Finnvera i.a). Tuusulassa tällä hetkellä olevat yksityiset päivähoitoyritykset toimivat kunnalta vuokratuissa tiloissa.

6.3 Asiakkaat ja markkinat

Asiakkaita ja markkinoita lähestyttiin tässä tutkimuksessa hieman erilaisesta näkökulmasta kuin yleensä. Usein toteutetaan markkinointitutkimus esimerkiksi kyselylomakkein, jolla voidaan tavoittaa suhteellisen suuri otos segmentoiduista asiakkaista. Tutkimus tehtiin laadullisena, koska haluttiin tietää laajemmin, millaisia ajatuksia tutkittava asia herättää. Laadullista tutkimusta käytetään silloin, kun asia on monimutkainen ja halutaan ymmärtää asiasta yksityiskohtia, joita voidaan saada vain keskustelemalla ihmisten kanssa. (John W. Creswell 2007, 39–40.) Tässä tutkimuksessa näkökulma oli ottaa selvää alueen pienten lasten vanhempien odotuksista yksityistä päivähoitoa kohtaan. Tutkimusaineistosta tarkasteltiin myös sitä, tuleeko haastateltavien puheessa esille erityisiä päivähoitoon liittyviä arvoja ja asenteita.

Haastateltavat aloittivat keskustelunsa kertomalla millaisia kokemuksia heillä oli päivähoidosta vai oliko heillä niitä vielä lainkaan. Kaikilla keskustelijoilla oli päivähoidon aloitus ajankohtainen asia. Muutamilla oli lapsi ollut jo kunnallisessa päivähoidossa. Keskustelua avattiin hieman pyytämällä haastateltavia keskustelemaan siitä, millaisia tunteita päivähoidon aloitus heissä herättää.

Keskustelusta kävi ilmi, että kaikkia tuleva päivähoito jännittää. Jokaisella keskustelijalla oli oman lapsensa kanssa jokin erityispiirre, joka huolestutti tai jännitti. Usein huoli liittyi lapsen hyvinvointiin tai huomioimiseen isossa lapsiryhmässä. Vanhemmat ottivat esille erityisesti isot ryhmäkoot päivähoidossa. Päiväkotihoidolta toivottiin pienten lasten kohdalla pienempiä ryhmäkokoja, selkeitä päivärytmejä ja pysyvyyttä henkilökuntaan. Keskustelussa esitettiin huoli päiväkotihenkilökunnan vaihtuvuudesta etenkin sellaisen lapsen kohdalla, jolla oli vaikeuksia tutustua uusiin ihmisiin tai oli perusluonteeltaan ujo.

Keskustelu ohjautui hetkeksi muodolliseen väittelyyn päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon välille. Yhdellä vanhemmalla oli erittäin hyvä kokemus perhepäivähoidosta. Toiset keskustelijat toivat esille oman kantansa päiväkotihoidon puolesta. Heidän mielestään heillä itsellään olisi turvaton olo jättää lastaan perhe-

päivähoitajalle, koska perhepäivähoitaja toimii yksin. Päiväkodissa koettiin toiminnan olevan avoimempaa, koska työntekijöitä on useampia.

Kaikille keskustelijoille oli yhteistä ajatus siitä, että päivähoidossa tulee olla luotavainen ja kiireetön tunnelma. Tässä yhteydessä puheessa tuli esille, että odotukset yksityistä päiväkotia kohtaan olisivat suuremmat kuin kunnallista. Yksityistä päivähoitoa pidettiin hieman laadukkaampana ja sen odotettaisiin ottavan lapset yksilöllisemmin huomioon. Voisiko tässä ajatuksessa olla kyse yleisemmästä mielikuvaerosta? Esimerkkinä kunnallinen ja yksityinen sairaanhoito ja niihin liittyvät mielikuvaerot hoidon laadusta.

Haastattelu tapahtui pääsiäisen aikaan, joka saattoi vaikuttaa siihen, että haastateltavat ottivat esille erilaisten juhlien vieton kouluissa ja päiväkodeissa. Tässä keskustelussa yksi vanhemmista vaikutti erittäin närkästyneeltä siihen, että yleisesti joudutaan käymään keskustelua juhlapyhien viettämisestä kouluissa ja päiväkodeissa. Haastateltavien yhteinen mielipide oli, että juhlit ja niiden traditiot kuuluvat osaksi kulttuuriamme ja on kamalaa, jos ulkopuolinen taho voi määrätä, saako päiväkodeissa ja kouluissa viettää pyhiä. Tähän keskusteluun liittyi useita puheenvuoroja, joka mahdollisesti oli merkki asian tärkeydestä vanhemmille.

Kristillisiin arvoihin kuuluu Pyhän kunnioitus, joka nousee käskystä rakastaa Jumalaa yli kaiken. Kristillinen kirkko on pitänyt yllä traditioita, joiden tarkoitus on kunnioittaa Pyhää. Vuoden 2007 Gallup Ecclesiastica-tilaston mukaan, suomalaisista 88 % pitää kirkon tapaa pitää yllä kristillisiä perinteitä ja kirkollisia juhlapyhiä syynä kuulua kirkkoon. Totuudellisuus on myös yksi kirkon määrittelemistä kristillisistä arvoista. Se edellyttää jokaista uskomaan ja elämään niin kuin opettaa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Keskustelun päästessä sivuamaan kristillistä kulttuuriperinnettä, jatkoimme keskustellen vanhempien ajatuksista uskontokasvatuksesta päivähoidossa. Vanhempien mielestä päivähoidossa tapahtuvaan uskontokasvatukseen kuuluisi kertoa lapsille erilaisista perinnejuhlita ja kristinuskoon liittyvistä tavoista. Jos näin ei tehdä, voi tällaisiin tilaisuuksiin osallistuminen olla hämmentävää, ajatte-

livat vanhemmat. Heidän mielestään esimerkiksi päiväkotiki on helppo ympäristö leikkiä häitä tai ristiäisiä, jolloin samalla tulisi tutuksi sekä tavat että niiden taustat.

Keskusteluun osallistuneiden vanhempien mielestä kulttuurin tavat kuuluvat kaikille, vaikka vanhemmat eivät kuuluisi kirkkoon, koska lapsi voi joutua myöhemmin tilanteeseen, jossa näitä tietoja tarvitsee. Vanhempien mielestä traditioiden tunteminen kuuluu yleissivistykseen. Heidän mielestään myös koulujen uskonnonopetustunnit tulevat hieman liian myöhään ja päiväkodilla on muutenkin leikinvarjolla toteutettavaan kasvatukseen suuremmat mahdollisuudet.

Keskustelussa kulttuuriperinteestä ja kristinuskosta tuli myös esille vanhempien toivomus, että muidenkin kulttuurien perinteitä ja tapoja olisi hyvä opettaa lapsille. Ajatuksen taustalla oli oletamus koko ajan tapahtuvasta monikulttuurisuuden lisääntymisestä lähiympäristössä. Yksi vanhemmista halusi erikseen todeta olevansa ateisti, mutta arvot hän on saanut kotoaan kristityiltä vanhemmiltaan. Hän totesi, ettei hänen kohdallaan kristityn ja ateistin arvot eroa toisistaan, mutta koki ettei hänen ajatteluunsa sopinut materialistinen tai tiedeuskoinen ajattelu. Sama vanhempi koki myös omituisena nykyaikaisen vaatimuksen, ettei kouluissa tai päiväkodeissa käydä kirkoissa tai saa niin sanotusti harjoittaa uskontoa.

Ei meistä tän kummallisempii oo tullu, vaikka on käyty jumalanpalvelukset ja aamuhartaudet.

Kristillisistä arvoista puhuminen sai vanhemmat jakaantumaan kahteen leiriin. Muutamien mielestä, jos päiväkotiyrityksestä puhuttaisiin sen noudattavan kristillisiä arvoja, he ajattelisivat, että päiväkotiki on kristillinen päiväkotiki, jossa kristinuskon harjoittaminen on opetussuunnitelmassa. Toisien mielestä taas kristilliset arvot ovat sellaiset, joista heille tulisi vain positiivinen mielikuva siitä, että päiväkodissa välitetään lapsista ja heidän perheistään erityisesti.

7 YKSITYISELLE PÄIVÄKODILLE ON PERUSTEITA

Tutkimuksen tuloksina voidaan esittää, että Tuusulan kunta haluaa kasvattaa ja kehittää Jokelan aluetta. Tuloksella on merkitystä ympäristöanalyysin kannalta. Tuusulan kunnalla on selkeät suunnitelmat jo valmiina uusille asuntoalueille sekä laskettuna tuleva palvelutarpeen määrä. Tulos on myös se tosiasia, että Jokelassa päivähoitopaikkojen tarve tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Se, miten asia ratkaistaan, riippuu siitä mitä vaihtoehtoja on julkisen palvelun rinnalle tarjolla.

Ryhmähaastattelun tuloksia olivat, että vanhemmilla on ristiriitaisia mielipiteitä eri päivähoitomuotojen eroista ja paremmuudesta. Toiset pitivät parempana perhepäivähoitoa. He kokivat, että perhepäivähoito on yksilöllisempää ja kodinomaisempaa hoitoa. Osan mielestä päiväkodin toiminta on avoimempaa ja siksi luotettavampaa hoitoa. Vanhemmat suhtautuivat kristillisyyteen hyvin, mutta pitivät tärkeänä, että päiväkodin toiminta-ajatus ja kasvatussuunnitelma tuodaan selkeästi esille.

Tutkimuksen myötä esille tuli kiinnostavia lisäkysymyksiä ja tutkimuksen kohteita. Olisi mielenkiintoista tutkia jo olemassa olevia yksityisiä päiväkoteja ja niiden toimintakulttuuria. Olisi myös kiinnostavaa tehdä vertaileva tutkimus yksityisessä ja kunnallisessa päiväkotihoidossa olevien lasten ja heidän vanhempiansa tyytyväisyydestä saamaansa palveluun.

7.1 Johtopäätökset ja pohdinta

Sekä alueellisen analyysin että virkamiehille tehdyn teemoitetun haastattelun pohjalta syntyy selkeä käsitys siitä, että yksityinen päiväkoti olisi alueelle erittäin tarpeellinen ja tervetullut. Toki on aina muistettava, että yrittämiseen liittyy aina riski ja parhaatkaan laskelmat eivät aina pidä paikkaansa. Kuitenkin ajattelen, että selkeä tarve tällaiselle yksityiselle palvelulle olisi.

Myös vanhempien ryhmähaastattelu antoi selkeitä viitteitä sille, että yksityiselle päivähoitolle olisi kysyntää. Vanhempien luomat odotukset ja ajatukset päivähoitoa kohtaan tukevat suunnitelmaa yksityisen päiväkodin perustamisesta. Vanhempien keskustelun perusteella päätettiin, että yksityiseltä päivähoitolta odotettaisiin parempaa palvelua ja yksilöllisempää perheiden sekä lasten huomioimista. Pohdin, onko yleisesti vallalla oleva ajatus, että kunnalliset palvelut ovat heikompi tasoisia kuin yksityiset sekä sitä, mistä tämä ajattelumalli mahdollisesti johtuu.

Se, mihin tutkimus tuotti vastauksia, on pienten lasten vanhempien asettamat odotukset päivähoitoa kohtaan. Tämä tuotti johtopäätöksen, että yksityistä päiväkotia perustettaessa tulee kiinnittää huomiota siihen, miten vanhemmat kokevat päivähoiton laadun. Tärkeää on myös, miten päiväkotiyrityksen toiminta-ajatus ja arvot sanoitetaan vanhemmille. Päivähoitolle on asetettu omat laatu-kriteerinsä, mutta niiden asettajina eivät ole vanhemmat vaan julkinen taho. Yksityisen päiväkodin tulee siis löytää omalta alueeltaan se tekijä, jonka vanhemmat voisivat kokea omakseen ja antaa näin lisäarvoa yksityiselle päivähoitolle.

7.2 Yksityisen yrityksen kilpailuvaltit

Yksityisen päiväkotiyrityksen tulee pärjätäkseen erottua massasta ja saada ope-tussuunnitelmaansa sellaista sisältöä, jota kunnallisella päivähoitolla ei ole tar-jota. Visioiden tulee kulkea rinnakkain yrityksen arvojen kanssa eivätkä saa olla ristiriidassa keskenään.

Tärkein kilpailuvaltti tulevalle päiväkotiyritykselle on kristilliset arvot. Kristilliset arvot luovat yrityksen kantavan perustan ja toiminta-ajatuksen. Arvojen tulee näkyä kaikessa yrityksen toiminnassa, kuten johtamisessa, toiminnan suunnitte-lussa ja toteutuksessa, materiaalivalinnoissa ja suhteissa asiakasperheisiin. Suhteissa asiakasperheisiin on tärkeintä molemmin puoleinen kunnioitus ja luot-tamuksen saavuttaminen. Päiväkoti voi omalta osaltaan vaikuttaa siihen, miten yhteisössä voidaan ja tukea perheitä heidän arjessaan. Päiväkoti voi olla myös luomassa yhteisöllisyyttä omalla alueellaan.

Yksityinen päiväkotiyritys voi kilpailla myös ekologisilla ja eettisillä valinnoilla. Materiaalivalinnat ja kierrätyksen järjestäminen vaikuttavat ekologisuuteen. Kristillisiin arvoihin kuuluu elämän ja luonnon kunnioittaminen. Myös yritys voi tehdä oman osansa ympäristön hyvinvoinnin eteen. Päiväkodille lähellä tuotettu ja omassa keittiössä valmistettu ruoka on hyvä kilpailuvaltti. Ekologisuudella ja eettisyydellä ruoan tuottamisessa ja valmistamisessa pidettäisiin kiinni yrityksen arvoista, koska oikeudenmukaisuus koskee myös luontoa. Omassa keittiössä valmistettua ruokaa yleensä arvostetaan, koska silloin tiedetään tarkasti, mitä ruoka sisältää. Yritys voisi myös työllistää keittiössä 1-2 ihmistä. Omassa keittiössä tuotettu ruoka voi kuitenkin olla kalliimpi vaihtoehto kuin suurkeittiöltä tilattu.

Keittiön toimintaa voisi ajatella myös rahoitettavan siten, että ruokaa myytäisiin yrityksestä ulos. Tähän olisi kaksi vaihtoehtoa: joko niin, että keittiö ja ruokala suunniteltaisiin siten, että esimerkiksi alueen vanhukset voisivat tulla syömään edullisesti. Jokelan alueelta puuttuu nykyään erityisesti vanhuksille tarkoitettu ruokapalvelu, joten yritys voisi olla tukemassa myös sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Vanhusten ruokaileminen yhdessä lasten kanssa lähentäisi myös ikäpolvia toisiinsa ja toisi suurta lisäarvoa päivähoiton laatuun. Myös vanhukset hyötyisivät tästä järjestelystä. Toinen vaihtoehto olisi, että ylitse jäänyttä ruokaa voitaisiin myydä edulliseen hintaan esimerkiksi vanhemmille, jolloin voitaisiin tukea perheitä heidän usein kiireisessä arjessaan.

Luontoa ja luonnonläheisyyttä voidaan pitää kilpailukeinona. Jos mahdollista, haluaisin sijoittaa päiväkodin mahdollisimman lähelle luontoa ja mielellään taajama-alueen reunalle. Päiväkodista tulee päästä helposti tekemään retkiä lähimetsiin ja pelloille, koska se tukee lapsen kaikkea kehitystä niin henkistä kuin fyysistäkin. Tuusula on vanha maatalouspitäjä, jossa luontoarvot ovat kirjattuna myös kuntatasolla kunnan vahvuuksiksi. Jos kunnalta saisi luvan, haluaisin sijoittaa päiväkodin pihalle esimerkiksi muutaman lampaan, joita lapset voisivat vuorotellen hoitaa.

Kilpailuvaltti olisi myös erilainen ja yksilöllisempi päiväjärjestys sekä päivähoiton arjesta vastaavien aikuisten sitoutuminen yhteiseen toiminta-ajatukseen.

Nämä toteutuvat siten, että vaikka hoitovastuu on kaikilla työntekijöillä, olisi pedagoginen vastuu lapsiryhmästä aina lastentarhanopettajalla. Aloittavaan päivähoitoyritykseen halutaan sellaisia ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita kehittämään omaa työtään, työtapojaan sekä ottamaan kokonaisvaltaista vastuuta. Kuten tässä opinnäytetyössä on korostettu, ovat arvot yritykselle tärkeitä ja jokaisen työntekijän tulee niitä kunnioittaa ja kokea omikseen, muuten arvot ovat vain sanoja ilman merkitystä.

7.3 Päiväkotiyrityksen rahoitusmahdollisuudet ja kannattavuus

Kannattavuuslaskelmat osoittavat selvästi, että yksityinen päiväkotiyritys ei voi olla samanaikaisesti pieni yksikkö ja sosiaalisesti tasa-arvoinen mahdollisuus kaikille. Etenkin, jos myös toimitilat ovat yrityksen omistamat ja yksityisellä rahalla tuotettu. Päiväkodin tulisi olla vähintään sata paikkainen eli noin kuudesta tai seitsemästä ryhmästä koostuva, riippuen ikäjakaumasta. Tällöin yritystoiminnasta syntyvät kiinteät kustannukset sekä kaluston/toimitilojen eli niin kutsutun apporttiomaisuuden kustannukset jakautuisivat riittävän pieniin osiin suhteessa tuottoon eli asiakasmaksuihin.

Asiakasmaksujen perusosa koostuu Kelan maksamasta yksityisen hoidon tuesta, bruttotuloihin sidotusta hoitolisästä sekä Tuusulan kunnan maksamasta kuntalisästä. Tämän lisäksi pohdin mahdollisuutta porrastettuun asiakasmaksuun, jolloin yksityinen päiväkotihoido voisi olla oikeasti vaihtoehto myös niille perheille, joiden maksukyky on heikompi.

Koska Tuusulan kunnalla on painetta saada lisää päivähoitopaikkoja Jokelan alueelle, saattaa kunta ostaa joitakin päivähoitopaikkoja niin sanottuna ostopalveluna. Kuten kappaleessa 6.2 mainitsen Hyvinkään ja Tuusulan aluejaosta, saattaisi olla mahdollista myydä myös joitakin hoitopaikkoja Hyvinkään kaupungille ostopalveluna. Hyvinkään kaupunki myöntää myös yksityiseen päiväkotihoidon Hyvinkää-lisää, mutta tuki on pienempi kuin Tuusulan kunnan maksama. Jokelassa Hyvinkään puolella sijaitseva asuntoalue on kuitenkin pääasias-

sa omakotiasutusta, joten voidaan olettaa, että perheiden tulotaso on vähintään keskitasoa.

Tästä yhteenvetona päiväkotiyrityksen maksajatahoja ovat paitsi yksityiset ihmiset ja Kela, myös Tuusulan kunta sekä Hyvinkään kaupunki. Hoitopaikkoja päiväkodissa tulee olemaan noin 100. Henkilökunta koostuu päiväkodin johtajan, lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien lisäksi kiinteistöyöntekijästä, keittiöhenkilökunnasta sekä siivoojasta. Lisäksi tarvitaan tilapäistyövoimaa kausittain. Yksityisellä päiväkodilla tulee olla myös tarvittaessa erityislastentarhanopettajan palvelut käytössään. Nämä palvelut joudutaan ostamaan ulkopuolelta.

8 LUOTETTAVUUS JA AMMATILLISUUDEN KASVU

8.1 Luotettavuuden arviointi

Monet käsitteet, joilla tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan, ovat syntyneet määrällisen tutkimuksen piirissä. Tästä syystä näiden käsitteiden käyttöä usein kritisoidaan laadullisessa tutkimuksessa. Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnista, ei Tuomen ja Sarajärven mukaan ole olemassa yksiselitteisiä ohjeita. Tärkeää on arvioida tutkimusta kokonaisuutena ja tutkimuksen osa-alueiden tulisi olla johdonmukaisia suhteessa toisiinsa. (Tuomi ja Sarajärvi 2002, 133–135.)

Tein laadullisen tutkimuksen, koska halusin tutkia tulevan yritykseni ympäristöanalyysiä varten pienten lasten vanhempien odotuksia ja arvoja päivähoitoa kohtaan. Arvot ovat pysyviä ja ohjaavat ihmisten elämää. Odotukset ovat usein arvoihin pohjautuvia tuntemuksia ja perustuvat käsityksiin, joita ei voida irrottaa kontekstistaan. Ne ovat tutkimukseen osallistuneiden omia kokemuksia, joita minä tutkijana olen tulkinnut omista lähtökohdistani. Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa ei voida pois sulkea sitä tosiasiaa, että tulkinnassani olen tahdomattani voinut ottaa huomioon vain ne asiat, joiden koin olevan tutkimuksen tulosten kannalta positiivisia. Tulokset voivat olla niin sanotusti tosia ja luotettavia, mutta tulosten puolueettomuusnäkökulma tulee ottaa huomioon. (Tuomi ja Sarajärvi 2002, 132–133.)

Tulkinnan yksipuolisuudelta pyrittiin välttymään analysoimalla aineistoa lajittelemalla se teemoihin, litteroimalla videomateriaalia sekä tekemällä ryhmähaastattelusta videoinnin lisäksi muistiinpanoja. Yksittäisistä haastatteluista tehtiin myös muistiinpanot mutta niitä ei nauhoitettu. Näiden keinojen lisäksi pidin koko tutkimusprosessin ajan tutkimuspäiväkirjaa, johon merkitsin tapahtumien lisäksi tuntemuksia ja oivalluksia.

Tutkimuksen luotettavuutta lisää, että tutkimuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen oli riittävästi aikaa. Aineiston analysointia ei tehty kiireessä ja analysointi

aloitettiin heti aineiston keräämisen jälkeen. Tuomi ja Sarajärvi sanovatkin, että vaikka analyysimenetelmät ovat kehittyneet huomattavasti, laadullisen tutkimuksen perusvaatimus on, että tutkimuksen tekemiseen on varattu riittävästi aikaa (Tuomi ja Sarajärvi 2002, 139).

8.2 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoista ja haastavaa. Monelle opinnäytetyön aiheen valinta on iso prosessi, minulle aiheen valinta oli selkeä alusta alkaen. Oikeastaan se, että olin päättänyt opinnäytetyöni aiheen jo varhaisessa vaiheessa, olikin haasteellisempaa kuin olisin voinut kuvitella.

Haastavaa siinä oli se, että olin laittanut aiheen ehkä hieman liian tiukkoihin raameihin, joka ei aina sopinutkaan opinnäytetyöprosessin etenemiseen. Aiheen rajausta jouduin muuttamaan useampaan kertaan kuten myös tutkimuskysymystä.

Matkalle olen kuitenkin päässyt ja se matka ei toivottavasti lopu opinnäytetyön valmistumiseen. Opinnäytetyöni on tarkoitus olla vasta alkua. Koulutuksen aikana olen saanut varmuuden siitä, että olen löytänytalani ja tulen nauttimaan työstäni. Haasteita tulee varmasti vastaan, mutta diakonia-ammattikorkeakoulu on opettanut myös vastaamaan haasteisiin.

Antoisinta koulutuksen aikana ovat olleet monipuoliset harjoittelut sekä kotimaassa että Afrikassa, Tansaniassa. Koulutus on ollut selkeästi työelämälähtöinen ja tuottanut paljon hyödyllisiä kontakteja tulevaisuutta ajatellen.

Opinnäytetyöni tukee mielestäni hyvin ammatillista kasvua ja osaamista, jos sitä verrataan sosiaalialan kompetensseihin. Erityisen hyvin opinnäytetyö vastaa palvelujärjestelmä-, yhteiskunta- ja johtamisosaamiseen. Johtamisosaamiseen kuuluu muun muassa talous- ja henkilöstöhallinnon periaatteet sekä perusedellytykset toimia itsenäisenä yrittäjänä.

Opinnäytetyö on myös haastanut pohtimaan päivähoiton sisältöä ja yksityisten hoiva- ja hyvinvointipalvelujen tarvetta julkisten palvelujen täydentäjäksi. Opinnäytetyössä paneuduin sosiaaliaalaa ja yritystoimintaa koskevaan lainsäädäntöön ja jouduin pohtimaan ammatillisia valmiuksia useista eri näkökulmista.

LÄHTEET

- Creswell, John W. 2007. Qualitative inquiry & research design. California: Sage.
- Finnvera i.a. Liiketoiminnan aloittaminen. Viitattu 30.8.2012.
<http://www.finnvera.fi/Liiketoiminnan-aloittaminen>
- Halme, Lasse 2008. Suomalaisen arvopohjan juuret. Teoksessa Tiina Kangasmaa, Heljä Petäjä ja Päivi Vuorelma (toim.) Lapsen kaltainen. Helsinki: Lasten Keskus, 24–28.
- Halme, Lasse 2010. Lapsen parhaaksi: Uskontokasvatus kokonaisvaltaisen ihmiskuvan valossa. Helsinki: Lasten Keskus.
- Heinonen, Leena 2002. Hiljaisuus ja hiljentyminen. Teoksessa Seija Saarinen (toim.) Kaikille tilaa riittää. Helsinki: Lasten Keskus, 28–35.
- Helsingin Sanomat 2012. Hallitus on lyhentämässä kotihoidontukea. Viitattu: 26.9.2012.
<http://www.hs.fi/politiikka/Hallitus+on+lyhent%C3%A4m%C3%A4ss%C3%A4+kotihoidontukea/a1305556814750>
- Hiltunen, Arto 2011. Johtamisen taito. Helsinki: Wsoy.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko ja Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Holopainen, Tuulikki 2012. Yrityksen perustamisopas. Helsinki: Asiatieto Oy.
- Honkanen, Asko 2012. Kaava-arkkitehti, Tuusulan kunta. Yksityinen tiedonanto 16.2.
http://www.uudenmaanliitto.fi/files/2168/Uudenmaan_maakuntasuunnitelma_2033.pdf
- Ijäs, Kirsti 2009. Arvot asuvat kotona - ajatuksia perhearvoista. Helsinki: Kirjapaja.
- Kaarakainen, M. 2004. Hoivayrityksen perustaminen ja toimintaa ohjaava lainsäädäntö. Teoksessa Sari Rissanen & Sirkka Sinkkonen (toim.) Hoivayrittäjäyys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kallioniemi, Arto 2008. Uskontokasvatus varhaiskasvatuksessa - Kansanlastentarhasta päiväkotiin. Teoksessa Tiina Kangasmaa, Heljä Petäjä ja Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen. Helsinki: Lasten Keskus, 9-23.

- Karvonen-Kälkäjä, Anja; Soback, Dan; Uusitalo, Susanna 2009. Minäkö hyvinvointialan yrittäjäksi? – Ohjeita sosiaali- ja terveystalouden yritystä suunnitteleville. Kokkola: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.
- Kauppinen, Tero J. 2002. Arvojohtaminen. Helsinki: Otava.
- Kinnunen, Saara 2011. Lapsen usko – miten tukea lapsen hengellistä kasvua? Helsinki: Uusi Tie.
- Kirkon tutkimuskeskus 2008. Monikasvoinen kirkko – Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2004–2007. Tampere.
- Komulainen, Jyri 2008. Miksi tarvitsemme uskontokasvatusta? Teoksessa Tiina Kangasmaa, Heljä Petäjä ja Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen. Helsinki: Lasten Keskus, 29–33.
- Laki lasten päivähoitosta 1973/36, 19.1.1973. Viitattu 10.2.2012.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=p%C3%A4iv%C3%A4hoito>
- Laki osakeyhtiöstä 2006/624, 21.7.2006. Viitattu 29.8.2012.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=osakeyhti%C3%B6laki>
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta 1992/733, 3.8.1992. Viitattu 28.8.2012.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920733?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=sosiaali-%20ja%20terveydenhuolto>
- Levomäki, Irma 1998. Arvojen moninaisuus tietoyhteiskunnassa. Helsinki: Sitra 1998. Viitattu 26.9.2012.
<http://www.sitra.fi/julkaisut/tietoyhteiskunta/sitra178.pdf>
- Mattila, Kati-Pupita 2011. Lapsen vahvistava kohtaaminen. Jyväskylä: PS-kustannus 2011.
- Mattila, Sirkka 2008. Uskontokasvatuksen orientaatio. Teoksessa Tiina Kangasmaa, Heljä Petäjä ja Päivi Vuorelma (Toim.) Lapsenkaltainen. Helsinki: Lasten Keskus, 62-68.
- Muhonen, Mervi; Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatusta? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 63-82.

- Puohiniemi, Matti 2010. Kulttuuriset arvot. Viitattu 26.9.2012.
<http://www.limor.fi/arvosanasto/kulttuuriset-arvot.html>
- Pöyhönen, Veikko 2011. Uskonnonopetus uhattuna: puheenvuoroja koulun ja suomalaisen arvopohjan suunnasta. Helsinki: Katharos.
- Raatikainen, Leena 2011. Liikeideasta liikkeelle. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Rissanen, Sari; Sinkkonen, Sirkka 2004. Hoivayrittäjyyden käsite, tausta ja erityispiirteet. Teoksessa Sari Rissanen ja Sirkka Sinkkonen (toim.) Hoivayrittäjyys. Jyväskylä: PS-Kustannus, 12-24.
- Ruusuvuori, Johanna; Nikander, Pirjo ja Hyvärinen, Matti 2010. Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa Johanna Ruusuvuori, Pirjo Nikander ja Matti Hyvärinen (toim.) Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino, 9-36.
- Saarinen, Seija 2002. Uskontokasvatuksen arkea ja juhlaa. Teoksessa Seija Saarinen (toim.) Kaikille tilaa riittää. Helsinki: Lasten Keskus, 10-16.
- Sajaniemi, Nina 2012. Johdotusta aivoihin. Opettaja-lehti 20.1.2012. Viitattu 26.9.2012.
http://www.opettaja.fi/pls/portal/docs/PAGE/OPETTAJALEHTI_EPAPER_PG/2012_03/165967.htm
- Sinkkonen, Sirkka. & Kosola, Teija. 2004. Hoivayrittäjäksi ryhtyminen perustamalla oma yritys: esimerkkinä päiväkotiyrittäjyys. Teoksessa Sari Rissanen & Sirkka Sinkkonen (toim.) Hoivayrittäjyys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Meidän kirkko strategia 2015. Viitattu 26.9.2012.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/\\$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf)
- Suomen kuntaliitto 2012. Kuntauudistus. Viitattu 30.8.2012.
<http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/uusikunta2017/kuntauudistus/Sivut/default.aspx>
- Suomen Yrittäjät 2012. Tiedote 5.9.2012. Viitattu 26.9.2012.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/suomenyrittajat/a/?groupId=104696c9-6870-40b6-b6fd-3ae12ab4f3c4&announcementId=2c02c876-46ba-4055-94f8-7b1caea01f44>

- Sutinen, Päivi 2012. Haastattelututkimus. Metodiopetus 8.2.2012. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Tehy 2011. Tehy ry:n lausunto luonnoksesta laiksi iäkkään henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen saannin turvaamisesta. 31.5.2011. Viitattu 29.8.2012.
<http://www.tehy.fi/@Bin/21924560/31.5.+Lausunto+laiksi+i%C3%A4kk%C3%A4%C3%A4n+henkil%C3%B6n+sosiaali+ja+terveyspalvelujen+saannin+turvaamisesta.pdf>
- Tenhunen, Lauri 2006. Yrittäminen sosiaali- ja terveysalalla. Järvenpää: Yritysanoma Oy.
- Tilastokeskus i.a. Yritykset toimialoittain. Viitattu 26.9.2012.
<http://pxweb2.stat.fi/dialog/searchpx2.asp>
- Tirri, Kirsi 2002. Lapsen uskon maailma ja sen kohtaaminen. Teoksessa Seija Saarinen (toim.) Kaikille tilaa riittää. Helsinki: Lasten Keskus, 17-27.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Tuomi, Jouni ja Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi.
- Tuusulan kunta 2011. Tuusulan kunnan kaavoituskatsaus 2011. Viitattu 16.2.2012. http://www.tuusula.fi/index.tml?sivu_id=942
- Tuusula-tietoutta 2011. Tuusulan kunta. Viitattu 15.5.2012.
http://www.tuusula.fi/sivu.tml?sivu_id=1239
- Työvoima- ja elinkeinokeskus 2007. Yrityksen perustamisopas- käytännön perustamistoimet. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma 2005. Helsinki: Stakes. Viitattu 16.2.2012. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>
- Valtiovarainministeriö 2005. Työryhmänmuistio. Yksityisen palvelutuotannon rooli julkisessa palvelutuotannossa. Viitattu 26.9.2012.
http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/02_taloudelliset_katsaukset/97935/97936_fi.pdf
- Välke, Riitta 2007. Ympäristökartoitus. Teoksessa Merja Hiltunen, Timo Karjalainen, Lauri Mannio, Pekka Pättiniemi, Jukka Pötry, Anita Savolai-

nen, Jukka Tainio, Tuula Tirkkonen ja Riitta Välke (toim.) Hyvinvointiyrittäjän liiketoimintaopas. Helsinki: Tietosanoma Oy, 14-26.

Wäre, Jari 2012. Kehittämisen ja hallintopäällikkö, sivistystoimi, Tuusulan kunta.

Henkilökohtainen tiedonanto 16.3.